

Za zadovoljevanje večne skupnostnih potreb narodu zadostuje lastna državna oblast. Za zadovoljevanje nekaterih širših potreb, ki niso kulturno specifične, stopajo narodi v medsebojno pogodbeno povezavo, v smislu katere nastajajo skupne večnarodne zveze in ustanove, katerih pristojnosti, sestava in poslovanje se razvijajo v pogodbeno določenih okvirih.

Ciril A. Zebot

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Noveljši družbeni in politični razvoj v Jugoslaviji se giblje v smeri naraščajočega pritiska za uveljavljanje izvirne suverenosti republik. Pritisk v tej smeri je zaradi izrazitih kulturnih posebnosti ter kričnega gospodarskega izkoriščanja in zaposlavljanja posebno močan in vztrajen v Sloveniji. Ta razvoj narekuje tudi Slovencem v svetu, da podprejo novo slovensko državno in demokratično uveljavljanje.

Ciril A. Zebot

LETNIK XX. — VOLUME XX. 1. DECEMBER 1969

Published monthly by: Slovenian National Federation, of Canada, 646 Euclid Ave. Toronto, Ont. Canada.

ŠTEVILKA 12. — NUMBER 12

BOŽIČ — PRAZNIK UPANJA IN LJUBEZNI

Misli Dr. Alojzija Kuharja za

njegov zadnji Božič decembra 1957

In zopet nas je, vsakega na svoj način, objela božična milina. Kakor vsako leto, kakor vsa leta nazaj, dokler sega naš spomin, je v naših srcih zopet prevladala sila božične resnice in poslanice o miru ljudem, ki so dobre volje. Vsakdanje življenje kot da je kar naenkrat nastalo. Zatopiti smo se v prelestno lepoto od zvezde obsijanega hlevčka sredi betlehemskega polja, in zamaknili v rajsko petje, ki je očaralo revne pastirčke pred davnimi leti in katerega vedno sveži odmev se preliva iz stoletja do stoletja sem v naše, trdne dni.

Zlo in hudobija sta se skrili... Celu revščina in krivica sta prenehali skeleti. Po domovih se je naselil mir; in nobenega ni ne strah in ne sram, da ob prikazni betlehemske noči postane kot otroci, iz katerih sije samo ljubezen in žari čisto veselje nad vsem, kar je lepo in dobro.

Tako je z nami. Takšni smo bili lani, pred leti. Takšni so bili rodovi pred nami. In to traja sedaj že skoraj dva tisoč let. Razlika je samo ta, da postajajo trume okrog božičnih jaslic vedno večje in da danes tam, kjer je klečalo samo nekaj pastirčkov, klečijo danes desetine milijonov ljudi, žejnih miru in ljubezni pred milijoni jaslicami po cerkvah in domovih sveta. In da danes božične pesmi, ki jih je svoje dni poslušalo nekaj bornih pastirjev, oživajo vso zemeljsko oblo s svojo v vsako srce segajočo milino in toplino.

Res je, da ima človeška zgodovina več viharnih kakor sončnih dni. Res je, da je le premnogokrat v zgodovini ležala temna megla nad ljudmi, da ni bilo videti nobene zvezde in ne slišati nobenega glasu o ljubezni... Toda vsako leto je prišel božič. Vsako leto je posvetil v to temo in je zopet zadihalo po ljubezni in rodilo se je novo upanje, ki ga je prva božična noč za vselej položila v človekovo srce.

Enim — in teh je mnogo — je božič kot zvest prijatelj, ki mu na težki življenjski poti zope dvigne oči proti nebu in srce v smeri tja, kjer ni ne laži in ne krivice. Zopet drugim je svaren glas vesti, ki opominja. En najdejo toplino ob jaslicah, drugi jo lovijo z dedkom „mrzom“ iz Sibirije, ki pa se, kot vsi dobri vemo, raztopi v nič ob toploti božičnih napevov. Nobeden ne more iz božičnega čaru. Nobeno gorje ga ne more zadušiti. Postalo je last človeškega rodu. In danes to vemo bolj, kot kdajkoli prej.

Radi bi vedeli, kaj je ta tajinstvena sila božiča, ki ji vsi podlegamo, in kje je njen izvor, in kje njeno opravilo?

Kristjani vemo, kaj je ta sila in kje je njen izvor. Za kristjane je božič spominski dan na rojstvo učlovečenega Boga, ki je prišel med nas, da nam prinese ljubezen. Dvojno ljubezen, ono, ki naj vlada med ljudmi samimi, in ono, ki naj človeka za vselej poveže z njegovim Stvarnikom. Za kristjane je proglas božične noči v pravem pomenu proglas revolucije, s katero se je začela nova doba, o kateri nam vera za trdno pove, da bodo v njej zmagale Resnica, Pravica in Ljubezen, te tri, ki so jamstvo za mir dobre volje. Tja, proti temu cilju je nezmotljivo usmerjeno krščansko upanje, ki ga nobene preizkušnje med potjo ne morejo omajati.

Toda tudi izven okvira krščanske veroizpovedi se nam zdi, da vidimo, in to prav v naših dneh,

MISEL OB GROBU † DR. MIHE KREKA

Na pogrebu pokojnega dr. Mihe Kreka, slovenskega zastopnika v zadnji predvojni vladi kraljevine Jugoslavije in poslednjega slovenskega državnika iz prehodnega razdobja JRZ po šestojanuarski diktaturi, je ob njegovem grobu v Clevelandu dne 22. novembra dr. Ciril Zebot, profesor na univerzi Georgetown v Washingtonu, povedal naslednjo spominsko misel:

„Prišel sem se posloviti od pokojnega dr. Mihe Kreka, katerega sem po naključju zgodovinskih dogajanj, ne po predhodnih načrtih, bil posebno blizu v dveh prelomnih obdobjih v času njegove državniške kariere.

Prvo teh srečanj se je začelo v Beogradu po oficirskem puču 27. marca 1941, ki je povzročil uničenje predvojne Jugoslavije in brezprimerno vojno trpljenje njenih narodov. V jutru nenadnega nemškega bombardiranja Beograda 6. aprila 1941 sva se z dr. Krekom povsem nepričakovano osamljena srečala ob ruševinah, pod katerimi je ležalo truplo vodilnega slovenskega ministra dr. Frana Kulovca, ki ga je ubila ena prvih nemških bomb. Od tam sva se z dr. Krekom skupaj umaknila iz gorečega Beograda proti Užicam ter preko Bosne in Hercegovine v Črno Goro do Nikšića, od koder je zandja vlada predvojne Jugoslavije 15. aprila 1941 odletela v Grčijo.

Moje drugo neposredno srečanje z dr. Miho Krekom je bilo v osvobodjenem Rimu junija 1944 in je trajalo do junija 1945. To je bil čas, ko se je odigravalo zadnje dejanje politične likvidacije predvojne Jugoslavije, ko je s formalno-pravno pomočjo bivšega kralja Petra II komunistična partija vpostavila nasilno oblast in uvedla stalniščno obliko totalne diktature nad narodi razdejane Jugoslavije, ki se je po smrti Stalina tudi sama začela nepovratno razkrajati.

Ti osebni spomini me navajajo k naslednji poslovilni misli. Politično vlogo pokojnega dr. Mihe Kreka bo morala presoditi zgodovina v luči osnovnega dejstva in mnogih še nepoznatih podrobnosti — da je on privzel in oslabil breme slovenskega naroda zastopstva v dveh najhujših in najbolj kritičnih razdobjih v ovejši zgodovini slovenskega naroda.

Slovenci bodo ohranili težavno arodno-politično službo dr. Mihe Kreka v spoštljivem spominu, Bog pa naj da njegovi gluko verni duši večni mir in pokoj.

tako se človeški rod počasi, a korak za korakom približuje temu toliko hrepenecu cilju. Seveda, pri tem ne smemo gledati na usodo posrednih ljudi, niti na usode posrednih narodov. Burje pridejo in jih odnesejo, ne da bi se njihovo upanje izpolnilo. Toda, ako gledamo na ves človeški rod kot na eno samo veliko družino, ki ne umre, ampak se ne prestanto obnavlja, se nam le zdi, da prihajamo cilju vedno bliže. Pred stoletji ni bilo nobenega čuta človeške skupnosti. Tudi ob izbruhu prve svetovne vojne ni bilo zavesti, da smo ena družina. Pred drugo svetovno vojno se je zavest plaho oglašala, a bila je preslaba, da izbiže sovraštvo morilno orožje iz rok.

Danes, hvala Bogu, vstaja med človeštvom takšna zavest skupnosti in njen glas postaja tako močan, da ga nikdo ne more preslišati. Ves človeški rod, brez razlik jezika in verske pripadnosti, pričinja govoriti z enim samim skupnim jezikom moralne

ETNIČNA TISKOVNA ZVEZA ZA ONTARIO JE IMELA BANKET

Letos 3. decembra je bil v Royal York Hotelu v Toronto banket etnične tiskovne zveze za Ontario. Banket je počastil ontarijskega ministrskega predsednika in člane njegove vlade. Povabilu se je poleg njega odz-

valo še 15 ministrov, večina njih s svojimi soprogami. Večer je bil nad vse uspešen. Po večerji so tri etnične skupine (Ukrajinski, Slovaki in Slovenci) pripravili pester glasbeni program. Ob zaključku se je ministriški pred-

sednik g. John Robarts pomudil pri Slovencih. Na sliki, ki je bila v dnevniku „Toronto Daily Star“ ga vidimo med Ovečjakovimi glasbeniki v družbi s poslevočim predsednikom tiskovne zveze g. V. Maukom (urednik našega

lista). Priprave za banket je vodil isti in tudi pozdravil goste v imenu organizacije, napovedovalec (m.c.) pa je bil g. Peter Cekuta. G. Mauko je v svojem govoru povedal med drugimi tudi naslednje misli: „... I also wish

to stress that if many of our newspapers are interested in the politics of their countries of origin, it is only for the reason that we would like to see freedom and democracy — as we enjoy in Canada ...”

ČASTITI GOSPOD ŽUPNIKI!

Prinašamo besede, ki jih je izrekel predsednik SNZ v Kanadi in urednik našega lista g. V. Mauko na koncertu slovenske šolske mladine ob desetletnici zborov na čast dirigenta in ustanovitelja istih, današnjega župnika č.g. T. Zrneca, C.M. pri Mariji Pomagaj na Manning ulici v Torontu. SNZ je poklonila g. dirigentu zlat lorvorjev venec s slovenskimi travki ter posvetilom vrezanim za to priliko v posebno ploščico, pritrjeno na lorvorjev venec. Tu so besede:

Častiti gospod župnik!

Danes ob desetletnici šolskih in mladinskih zborov je vaš poseben dan. Včeraj se vam je vaša mladec oddolžil po svojih zmogljivostih, danes pa so vam stari isti namenili vsaj nekaj za trud, ki ga že deset let izkazujejo njihovim otrokom z vašim neumorn-

nim delom za slovenstvo in slovensko mladost, za slovensko pesem, ki poživlja duha in srce, ki ohranja slovensko besedo in misel!

Slovenski pesnik pravi: Pusti peti mojega slava; kakor sem mu grlo ustvaril... In vaše delo je bila pesem, pesem nesebičnega in vdanega služabnika Gospodovega — in narodnjaka. Pesem, ki ste jo izoblikovali do visokih stopenj možnosti, je pomagala vzbujati slovensko narodno zavest, pesem pa je tudi učila mladino lepe materine govore.

Ta pesem skoraj ne bi bila pesem, če je ne bi izoblikovalo vaše večje uho, vaše srce, vaša duša! In za to dejanje so vam danes Slovenci hvaležni.

Ko bo zgodovinar kanadske Slovenije in slovenskega izseljenstva kdaj pisal zgodovino slovenstva, ne bo mogel mimo vašega imena, častiti gospod Tone! Kot so pred 100 leti slovenski duhovni reševali slovenstvo, tako ga danes rešujete spet v izseljenstvu. In vi prav gotovo nosite levji delez, vsaj kar se torontske in kanadske Slovenije tiče.

Vse vaše delo je dokazovalo dejstvo, ki ga izpričujejo druge pesnikove besede, ko pravi: Ne samo kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolzan! Prepričani bodite, da ste vi zastonjili tej novi slovenski zapovedi, ki jo, žal, toliko med nami iz-

Gospodična Mirjam Cekuta in g. V. Mauko izročata zlat lorvorjev venec s slovenskim trakom v imenu SNZ č.g. T. Zrneca, C.M.

seljenci pozabljajo.

Vaši torontski slavoiki, ki ste jih in jih še vodite, pa vam bodo, tako so včeraj potrdili, še v naprej peli, vam in vašemu trudu v čast, narodu v rast in Njemu, ki je nad nami v slavo!

Vsem, ki so izrekli besede zahvale, se pridružuje tudi Slovenska Narodna Zveza v Kanadi z majhno oddolžitvijo.

Bog vas živi, častiti gospod Tone v okrilju torontskih slavčkov še mnoga leta, — hvala vam!

VESEL BOŽIČ IN
SREČNO NOVO LETO
želita
uredništvo in uprava!
"Slovenska Država"

Blagoslovljen Božič in
srečno 1970
žele Čuješevi
iz Antigonisha

3. junija 1969 je preteklo 100 let, odkar je škof Slomšek ustanovil v Mariboru kongregacijo šolskih sester III. reda sv. Frančiška. Danes je sedež reda v Rimu in obsega 8 provinc. —fš.

V Dravljah je umrl 11. junija prof. Jože Sodja, duhovnik nadškofije St. Paul v Minnesoti, ZDA. Kot mlad dijak je prišel v Ameriko, postal duhovnik in pozneje študiral za M.A. L. 1924 se je vrnil v Slovenijo in pospeševal študij angleščine. Poučeval je v zavodu sv. Stanislava in v ljubljanskem bogoslovju. Od 1. 1940 do upokojitve 1. 1955 je bil lektor za angleščino na ljubljanskem vseučilišču. —fš.

Vatikanski odposlanec na obisku v Jugoslaviji

Tajnik urada Svete Stolice za evangelizacijo in širjenje vere Monsignor Sergio Pignedoli je nedavno obiskal Jugoslavijo in Rumunijo. V Jugoslaviji je posebe obiskal nekaj pokrajin, ki spadajo pod njegovo kongregacijo.

Gđa Silviya Ovečjak je ponovila pesem izpred deset let. S klarinetom jo je spremljal g. Marjan Kolarič.

Kanadske škofije so uvedle s prvo adventno nedeljo novo obliko bogoslužja pri maši, ki močno poudarja občestvo ter udeležbo vernikov. Tako je dobilo svojo uradno obliko liturgično gibanje, ki je bilo zelo močno med prvo svetovno vojno in po njej v Nemčiji (eden ustanoviteljev je bil nedavno umrl teolog in filozof Romano Guardini) in po prvi svetovni vojni tudi na Slovenskem v obliki križarstva. Konservativci v Italiji, med katerimi so bili tudi škofje in kardinali, ki so očitali novi liturgiji celo herezijo, je Pavel VI. odločno zavrnil. Zaradi težav s prevajanjem besedila v žive jezike bodo uporabljali nove obrede v nekaterih škofijah po svetu z nekoliko zamude. —fš

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates \$4.00 per year; 30c per copy
Advertising 1 column x 1" \$2.80

Published monthly by
Slovenian National Federation of Canada

Member of C.E.P.F.

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu.

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado 4 \$, za Argentino 250 pe-
zov, za Brazilijo 60 kruzairov, za Anglijo 20 šilingov, za Avstrijo 35
šilingov, za Avstralijo 250 avstr. L., za Italijo in Trst 800 lir, za
Francijo 600 frankov. Naročniki v Argentini morejo poravnati na-
ročnino tudi v upravi „Slovenske poti“.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva
naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in
izdajatelja.

NA SVETOVNI RAZSTAVI V PARIZU
JE UGAJAL
ZAKAJ NEBI VAM!
ZA BOŽIC IN NOVO LETO,
ZA POROKE IN BANKETE TER
VSE DRUGE PRILIKE

"MUSKATNI SILVANEČ"

S SONČNIH POBOČIJ
— SLOVENSKE GORIC —

Imported by Ontario Liquor Control Board

Na zalogi tudi jugoslovanska vina kot so:
Traminac, Rizling in Prokupac ter Slivovka!
Oskrbim tudi "Liquor Licence" za poroke, bankete in plesne
Represented by: Carl Gyaky Agencies
238 MacPherson Ave. Toronto 7.

Dekliški mladinski zbor je zapel občuteno pod
veščo taktirko dirigenta.

Toronto

Desetletni jubilej mladinskega zbora pri Mariji Pomagaj

V soboto in nedeljo, 22. in 23.
novembra je slovenska mladina
v Torontu pripravila vokalni kon-
cert z bogato pevsko in glasbeno
vsebino. V dvehurnem programu
so se vrstile otroške, domoljub-
ne, slovenske narodne in moder-
ne pesmi, ameriško-kanadske so-
dobne duhovne in tradicionalne
pepevke.

Ob desetletnici mladinskega
zbora slovenske šole, ki ga je v
jeseni 1. 1959 ustanovil č.g. Tone
Zrnec, C.M., se zavemo, kako po-
membna je ta ustanova za našo
skupnost v Torontu in izven me-
sta. Stevilna udeležba pri obeh
nastopih dokazuje, da še ljubimo
domačo pesem in besedo, da lju-
bimo mladi rod in se veselimo
njegovih podvigov in uspehov.
Mladinski zbor je edinstvena slo-
venska skupnost na ameriškem
kontinentu. Slovenski glasbeni
strokovnjaki ga prištevajo v naj-
višjo stopnjo mladinskih zborov
v domovini. To sta izjavila skla-
datelj Tomaž Faganel in pevka
Stanka Kovačič. Torontski pia-
nist in profesor glasbe Ralph El-
saesser prav tako visoko cení
kvaliteto našega zbora.

Iz skromnih začetkov v 1. 1959
se je zbor razvil do sedanjih treh
skupin: otroški, mladinski in de-
kliški zbor. Na pobudo č.g. Zrne-
ca so se v okviru mladinskih
koncertov osnovali harmonikar-
ski koncerti (pok. K. Fojs, Ma-
tija Lebar), moderne plesne sku-
pine (Perpetuum mobile, Slove-
nske mladenke), nova elektronska
glasba (orkester „Sava“), solisti
instrumentalisti (M. Kolarič, Jo-
že Ovečjak), „Oktet slov. fantov“,

pevci solisti (Stefan Stojko, Ivan-
ka Kumelj, Silvija Ovečjak), pev-
ski terceti, kvarteti (sestre Ku-
melj, Ovečjak). Mladina pevsko
in glasbeno stalno napreduje. O-
troški zbor že dvoglasno prepeva,
dekleta pa štiri- in peterglasno
posegajo v kraljestvo pevske u-
metnosti. Njihovo petje je izpo-
ved slovenske občutljive duše, ki
je otroško preprosta in svobod-
na, navdušena za vse dobro in
lepo, polna domovinske ljubezni
in zvestobe, polna hrepenenja.
Včasih ta duša trpi, joka in išče
rešitve, dokler je ne najde v zad-
njem finalu mogočne pevske ali
glasbene skladbe.

Take trenutke smo doživljali
ob letošnjem vokalnem koncertu
(25 pesmi), ki je pevsko in glas-
beno presegal prejšnje slične pri-
reditve, zlasti v drugem delu,
kjer je zborovodja č.g. Zrnec iz-
oblikoval s svojimi pevci in
spremljevalci nepozabne umetni-
ne. Mladi rod dojema utripe živ-
ljenja. Zna jih poustvarjati in
predočiti z rahlo umetniško dušo.
Tu naj omenimo pevske točke se-
ster Kumelj in Ovečjak v ameri-
ško-kanadskih in meksikanskih
duhovnih pesmih in ariji „Kres-
niček“, Stefana Stojka v sloven-
skem prevodu ameriške tradicio-
nalne „Zacetela bo spet vsa do-
lina“, Ivanko Kumelj v slovenski
modernej „Ptičje strašilo“. Petje
solistov je spremljal dekliški
zbor, moderno glasbeno podlago
so dovršeno podali orkester „Sa-
va“, solisti Kolarič in Ovečjak. S
slovenskimi narodnimi in ameri-
škimi sodobnimi pesmimi je de-
kliški zbor zaključil deseto leto
svojega kulturnega ustvarjanja.
V soboto zvečer je mladina svo-
jemu zborovodji pripravila vese-
lo iznenadenje. Sredi programa
je podarila dirigentsko pali-
co — taktirko in sopeke rdečih na-

Mešni mladinski zbor slovenske šole pri "Mariji Pomagaj" s
svojim dirigentom č.g. T. Zrnecem, C.M.

Gospa Anica Resnik izročila darilo g. župniku v imenu staršev
otrok, ki so dvakrat napolnili cerkveno dvorano.

Otroški zbor slovenske šole na Manning ulici s svojim
priljubljenim dirigentom

geljnov. V nedeljo popoldne je
napovedovalec g. Vilko Čekuta
spet ustavil program. Ga. Anica
Resnik je č.g. Zrnecu čestitala
v imenu staršev ter mu izročila
darilo s zahvalnim pismom in
podpisi. V imenu Slovenske na-
rodne zveze se je pridružil česti-
kam z zlatim lorvorjem vencem
ovitim s slovenskim trakom g. V.
Mauko, v imenu folklorne sku-
pine „Nagelj“ pa g. Borut Lapaj-
ne. Za slavnostni konec se pri-
kažejo na odru še „Veseli van-
drovčki“ in zaigrajo č.g. Zrnecu
in vsemu občinstvu nekaj prist-
nih slovenskih.

Odhajali smo domov polni le-
pih doživetij, ki nam jih je po
zaslugi, žrtvi in trdni volji č.g.
Zrneca, po izbornih talentih,
vztrajnem delu in ljubezni do slo-
venske kulture podarila mladina
pri Mariji Pomagaj v slavo svo-
jega, božjega in vseh Slovencev
imena. V novo desetletje jim kli-
čemo: „Le korajžno naprej in
Bog z vami do novih koncertov
in uspehov!“

A.R.

Chicago

• Komemoracija za 10. ob-
letnico smrti škofa dr. Gregorija
Rožmana je bila v nedeljo 16.
novembra v Lemontu. Popoldne
ob pol 3 je bila v kapeli sv. maša
in pridiga, nato pa komemoraci-
ja, pri kateri so sodelovali otroci
slovenske šole fare sv. Stefana,
člani Save in cerkveni pevski
zbor fare sv. Stefana. Po kome-
moraciji je bil sprevod na pokopališče,
kjer je pokopan veli-
ki slovenski škof.

• Slovenska udeležba na Folk
Fair na Navi Pieru dne 1. in 2.
novembra je bila prav lepa. Slo-
venski paviljon so obiskali mno-
gi tuji ter z zadovoljstvom uži-
vali slovenske dobrote, ktere je
s svojimi pomočnicami pripra-
vila gospa Metoda Fishing. Vse-
ga je zmanjkalo!

• Tarokarji so se organizi-
rali in imajo svoj klub, ki se im-
nuje „Slovenski klub Tarok“. Predsednik je g. Jerome Soukal,
tajnik pa Tone Gaber ml. Sedež
je v kavarni „Bled“.

• Temeljni kamen za dom
ostarelih ljudi je bil položen na
Lemontskem hričku. Oskrbova-
le ga bodo slovenske šolske se-
stre.

• Slovenski božič v muzeju
Science and Industry je pritegnil
zanimanje ne le Slovencev, am-
pak tudi tujcev. Prireditelj je bila
tudi letos v skrbnih rokah gospe
Metode Fishing.

• Miklavž je obiskal sloven-
sko mladino v veliki farni dvo-
rani pri sv. Stefanu. Po lepem
nagovoru je razdelil darila. Otro-
ci slovenske sobotne šole so ime-
li na prireditvi tudi svoje točke.

Cleveland

Koncerti

V nedeljo popoldan 2. novem-
bra je bil v Slovenskem narod-
nem domu na St. Clair Avenue
jesenski koncert Glasbene Matice
pod vodstvom ge. Valentine
Firlinger. Zbor je spremljal tudi
orkester. Na sporedu so bili ve-
činoma operni spevi.

Pevski zbor „Jadran“ je imel
svoj jesenski koncert v soboto
zvečer 29. novembra v Sloven-
skem delavskem domu na Water-
loo Road. Pevski zbor „Planina“
pa je imel svoj koncert v nedeljo
popoldan 30. novembra v Sloven-
skem domu na Stanley Avenue v
Maple Heights na južni strani
mesta pod vodstvom Franka Vau-
terja.

Martinovanja

Tudi letošnja jesen ni prešla
brez tradicionalnih martinovanj.
Štajerci so martinovali v soboto
zvečer 8. novembra v novi šent-
viški dvorani, Belokranjci pa v
soboto zvečer 15. novembra v
Slovenskem narodnem domu na
St. Clair Avenue.

Petdesetletnica „Lilije“

V nedeljo popoldan 9. novem-
bra je praznovalo dramatsko
društvo „Lilija“ petdesetletnico
svojega delovanja s prireditvijo
veseloigre „Poslednji mož“ na o-
dru Slovenskega doma na Hol-
mes Avenue. Igro je režiral g.
Ivan Jakomin. Polovica igralcev
je pripadala mlademu rodu v
srednjih šolah, ki so člani dram-
skega in recitacijskega krožka.
Mladi so se zelo dobro odrezali.
Obisk je bil zelo lep.

Komemoracija

V nedeljo 16. novembra je mi-
nilo deset let odkar je odšel v
večnost dr. Gregorij Rožman. Do-
poldan je daroval spominsko sv.
mašo č.g. Jože Maver v cerkvi
sv. Vida. Popoldan pa je bila ko-
memoracija v novi šentviški dvo-
rani ob veliki udeležbi Slovencev
iz Clevelanda in okolice. Na ko-
memoraciji sta govorila o po-
kojnem škofu č.g. Julij Slapšak
in č.g. Jože Maver. Pri sporedu
pa so sodelovali otroci sloven-
skih šol pri sv. Vidu in pri Ma-
riji Vnebovzeti, Slovenska telo-
vadna zveza, moški pevski zbor
pod vodstvom pevovodje Marti-
na Košnika, z recitacijami pa
gdč. Roži Dolinar in g. Jože Liko-
zar. Slišali pa smo tudi besede
pokojnega škofa z zvočnega tra-
ku.

Smrt župnika Barage

11. novembra je po dolgi in
težki bolezni umrl v Clevelandu
č.g. župnik Francis Baraga, ki
je kot kaplan pastiral po vseh
slovenskih farah clevelandске
škofije kot župnik pa pri fari sv.
Lovrenca, dokler ga bolezen ni
prisilila v predčasen pokoj. Naj
počiva v miru!

Smrt in pogreb dr. Mihe Kreka

V torek 18. novembra je ob
četrt čez enajsto uro zvečer umrl
zadeti od srčne kapi dr. Miha
Krek, predsednik Slovenskega
narodnega odbora, načelnik Slo-
venske krščanske demokracije-
SLS, bivši podpredsednik jugo-
slovanske vlade v begunstvo, biv-
ši minister, poslanec, bivši pre-
sednik Katoliške akcije in sloven-
ski javni delavec. V petek zvečer
se je v pogrebem zavodu poslo-
vil o dnjega bivši senator Frank
J. Lausche, pevski zbor „Korotan“
in moški zbor pod vodstvom Mar-
tina Košnika pa sta zapela žalo-
stinke. Pogreb je bil v soboto
22. novembra dopoldan. Prišel se
je z obredi v pogrebem zavodu,
nato je bila pogrebna sv. maša
v cerkvi Marije Vnebovzete. Po
sv. maši se je razvil dolg pogreb-
ni sprevod na pokopališče Vseh
vernih duš pri Chardnu, Ohio,
kjer so truplo pokojnega polo-
žili k zemeljskemu počitku. Po-
grebne obrede in sv. mašo je vo-
dil prečastiti msgr. Ignacij Kun-
stelj ob številni asistenci sloven-
skih duhovnikov iz Clevelanda in
od drugod. Na grobu so govorili
gospodje Karel Mauser, Bor. M.
Karapandžić za Srbe, George
Zimmerman za Hrvate, Radičev
Knežević za Srbe, Peter Markeš
za kanadske Slovence, dr. Ciril
Zebot in Jože Melaher. Naj duša
pokojnega počiva v miru, žalujo-
čim pa naše iskreno sožalje.

• Zoran Glušević, ki je bil
urednik Književnih novin, je ne-
kaj dni pred prihodom Gromika
na obisk v Beograd ponovil ob-
sodbo sovjetske intervencije v
Češko-Slovaški. Čeprav so pred
kakim letom isto izjavljali tudi
vodilni komunisti s Titom na če-
lu, so številko Književnih novin
zaplenili, Glušević pa je moral od-
ložiti uredništvo ted je bil ob-
sojen na 6 mesecev zapora.

KAJ JE NAJBOLJŠE V KOZARCU?

ACADIAN

Kanadska družina dobrih likerjev
Rum - Acadian n "Seven Seas" čisti, lahek,
temen — Gin "Acadian "De Luxe"
Kanadski whisky - Acadian "Signature"
Vodka - Acadian "De Luxe"

Acadian, vedno prvi na listi izbirčnih
pivcev

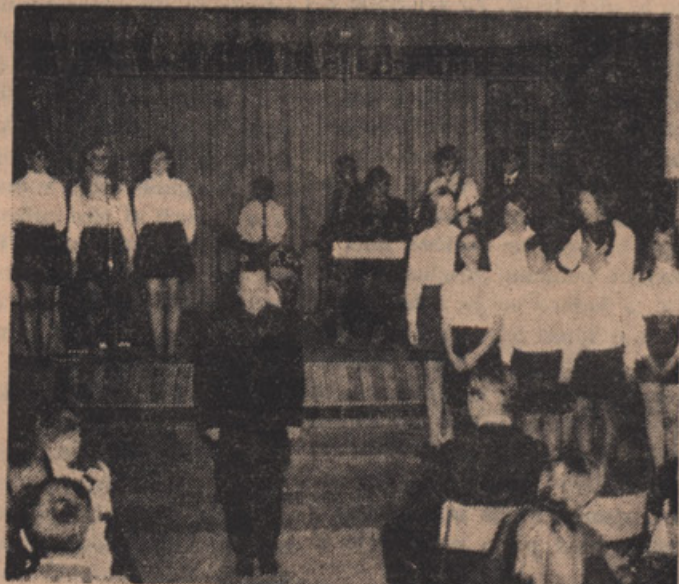
(Tudi prvi na seznamih Ontario
L.C.B.O. prodajaln)

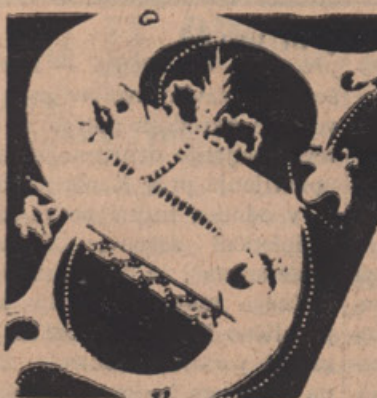
ACADIAN DISTILLERS, BRIDGETOWN, NOVA SCOTIA

• „Slovenska trobojnica“? : jezikovni purizem smešen, bi bi-
lo vendar bolj skladno s sloven-
stvom, če bi se izogibali nepo-
trebnih izposojenk, posebno še v
obisk, da je slovenščina, pred-
vsem časopisna slovenščina, po-
brala veliko kopico srbskih izra-
zov, ki jih koroški Slovenci niso
razumeli. Slovenci smo začeli „o-
tvarjati“ sestanke, prirejali smo
„ogromne“ manifestacije in ne-
kateri še danes pišejo o „sloven-
ski trobojnici“. Čeprav je skrajni

• Najnovejša knjiga Milova-
na Djilasa The Unperfect Society,
ki je izšla v angleščini v ZDA ter
v francoščini ter v nemščini v
Evropi je bila končno prepove-
dana v Jugoslaviji.

S popularnimi, duhovnimi ter tradicionalnimi
"Ameriški" v posebni priredbi so nas vsi
zares navdušili

To je šest intrideseto nadaljevanje nove "3 strani" Slovenske države, namenjeno sistematični analizi tekočega razvoja razmer v Sloveniji in Jugoslaviji pod razpisajočo se komunistično oblastjo. Nova stran se bo razvila v vrsto stalnih rubrik o pomembnih razvojnih

silnicah slovenske stvarnosti. Posamezne rubrike bodo pisali strokovnjaki na določenih področjih z lastno avtorsko odgovornostjo. Ker je tisk v Sloveniji še vedno zaprt v tesne oklepe, svetovni tisk pa omejen na bolj slučajnostno in površno poročanje o

tamkašnji razvoju, upamo da bo globlja analiza na tej strani dopolnila važno vrzel v dosedanjem prikazovanju sprememb, katerih pomembnost presega politične meje Slovenije in Jugoslavije.

Uredništvo "Slovenske države"

ZAKAJ JE EDVARD KARDELJ NAPADEL "ŽEBOTA"?

Ciril A. Žebot

SEJM BIL JE ŽIV...

Namesto javne prepovedi knjige SLOVENIJA VČERAJ, DANES IN JUTRI — drugi del (Celovec 1969) in odprtega spopada z njeno vsebino je Edvard Kardelj v "platformni" razpravi na "razširjeni" seji sekretariata KS dne 26. avgusta 1969 navezal brionsko obščino slovenskega cestnega protesta z ezopovskimi napadi na avtorja knjige dr. Cirila Žebota, ki je nato bil predmet živahnih "dialogov" na tej seji in na poznejših sejah (9., 13. in 2. oktobra 1969). Centralnega komiteja ZKS.

Kardelj je tako — le zaključil svoje hudovalje na "Žebota": "Če v razmerju do Žebota nekateri komunisti izgubljajo 'mero', kako naj jo imajo potem do drugih, manj javnih in izrazitih protisocialističnih in protisamoupravnih teženj in pritiskov?"

Na oktobrski seji CK je Mitja Ribičič, sedanjí predsednik beograjske vlade (in pobudnik javne prepovedi Žebotove prve knjige leta 1967), še bolj dramatično: "V resoluciji VII. seje smo pred dvema letoma zaostriili vsa tista vprašanja, ki so aktualna tudi v sedanjem Poplovenem referatu, to so problemi odnosa do klerikalizma, do nacionalizma, do federacije, do nacionalnega vprašanja. O resoluciji so razpravljali v organizacijah ZK... V tem času pa se je po Ljubljani sprehajal Žebot in smo imeli celo vrsto klerikalnih izpadov. Gre za to, da smo v tistem času, ko smo v resoluciji opozorili na klerikalizem in emigracijo, dopustili, da je ta vdrl v slovenski politični prostor in povečal svoj vpliv... To je velik poraz Zveze komunistov."

Končno se je enemu članu CK le zdelo preveč in je dejal: "Predvsem mi ni jasna zadeva Žebot in kaj ima zveze s cestno, afero... Za ceste vemo, kako je prišlo do nje. Ko je tovariš Mitja Ribičič govoril o cestnem vprašanju in o Žebotu, nekako pozabil na neko stvar... Žebota jemljemo kot nekakšen ščel za vse tisto — vsaj jaz sem tako razumel — za kar vemo, da pri nas ni v redu... Če se v boju nismo bali sio Žebotov, sedaj pa se bojimo enega in ga sami populariziramo, ko toliko o njem govorimo, ne vem kam to vodi..."

(Kardelj citat je iz partijskega glasila KOMUNIST, Ljubljana, 3. oktobra 1969, posebna priloga, str. 2, ostali citati pa iz istega vira, 24. oktobra 1969, posebna priloga, str. 35, 36, 48 in 49).

MEJNIK 1969

"Še v hosti bal se nisem smrti, Žebotom sto sem zrl v oči — Mar zdaj v Ljubljani trepetal bi, ko s knjigo o nas tu pesti?!"

in mobiliziral v borbeni akciji veliko večino slovenskega ljudstva. In bilo je to prav tisto Ehrlichovo-Zebotovo klerofašistično krilo slovenskega klerikalizma, ki je bilo pobudnik in organizator bele garde in oboroženega sodelovanja z okupatorjem v boju proti narodno-osvobodilni vojski slovenskega naroda, krilo ki je obenem lansiralo — po vzoru Paveličeve "Neodvisne države Hrvatska" — geslo o neodvisni slovenski državi.

V zaključnem delu svoje obščinske proti slovenskemu cestnemu protestu, je Edvard Kardelj ponovno navajal moje ime in prenejal moja stališča: "Pri nas so sedaj velikokrat take razmere, da najprej pustimo drugim silam samostojno in brez odgovora komunistov delovati na zavest množic, potem pa se sami ravnamo po refreni: ljudje pravijo, ljudje mislijo — in potem naj bi tudi komunisti mislili enako, se pravi reakcionarno ali dezorientirano. Tako se seveda tudi v zavesti delovnih množic poraja nejasnost glede politike Zveze komunistov.

Cemu je bilo zdaj ponovno sproženo vprašanje, kdo je la ni dovolil Žebotu da pride v Ljubljano. Zato ker se je ob cestni aferi Žebot ponovno pojavil v vlogi nepoklicanega advokata stališč republiškega izvršnega sveta. Ta predstavnik včerajšnega fašističnega krila

slovenskega klerikalizma, ki se danes kiti s pavjim perjem lažnega demokratizma, te svoje "mislije" prav gotovo ne izvaja zato, ker bi mu bila tako všeč in pri srcu vlada naše socialistične republike, marveč zaradi zelo prozorne politične spekulacije, usmerjene v podkopavanje enotnosti revolucionarnih sil slovenske socialistične družbe. To pa je samo dokaz več, da ni Žebot, pa celo ne njegov prihod v Ljubljano sam po sebi nevarnost za pridobitve revolucije ter samoupravne in demokratične prakse, marveč tista idejna in politična omahovanja v vrstah zavestnih socialističnih sil, ki slabe akcijsko sposobnost Zveze komunistov, vnašajo dezorientacijo v ljudske množice in pomirijo revolucionarno voljo in ustvarjalno sposobnost naše socialistične družbe. Vedeti je namreč treba, da je bil Žebot politični šef fašističnega krila slovenskega klerikalizma in eden voditeljev belogardizma, ki ni v ničemer spremenil svojih pogledov. Če v razmerju do Žebota nekateri komunisti izgubljajo "mero", kako naj jo imajo potem do drugih manj javnih in izrazitih nosilcev protisocialističnih in protisamoupravnih teženj in pritiskov?"

(E. Kardelj, isti govor, posebna priloga — četrti del, DELO 2. novembra 1969, str. 4.)

Na ravni Frančka Sajeta

Svoje izpade proti meni je Edvard Kardelj začel s trditvijo o "Ehrlich-Zebotovem klerofašističnem krilu slovenskega klerikalizma, ki je bilo pobudnik in organizator bele garde in oboroženega sodelovanja z okupatorjem". Sklepan, da drugače povedati ni znal, ker bi sicer priznal VOS-in (Varnostna obveščevalna služba) umor profesorja Lamberta Ehrlicha 26. maja 1942 in spodbetali poizkus umora mene samega ob istem času in na istem kraju. Ker pa mene VOS-ina kroglja takrat ni dosegla, mi je sedaj dano, da ga popravim in spomnim, da sta omenjena umora bila naročena na osnovi izvirne laži.

Profesor Ehrlich je bil od leta 1934 dalje po želji organizacij Slovenske dijaške zveze in Akademskoga kluba Straža od Cerkve postavljeni duhovni svetova-

lec teh dijaških in študentskih organizacij. Te organizacije niso imele značaja političnih strank, njihovih "kri" ali pomladkov (kot je to bil npr. SKOJ, ki je bil podrejeni pomladek takratne stalinistične jugopartije), tudi niso bile cerkvene ustanove, temveč so bile pluralistične skupnosti krščansko usmerjenih slovenskih študentov in dijakov, ki so sami določali delo teh organizacij, izbirali njihove organe in predstavnike na osnovi demokratičnih glasovanj in volitev. Da jih Edvard Kardelj še danes kleveta kot "fašistične", je moč razložiti edino iz predvojne agitpropovskega in medvojne VOS-inega besednjaka, ki sta kot "fašistične" označevala vse organizacije in posameznike, ki so nasprotovali stalinističnim usmerjenim komunističnim organizacijam in akcijam tiste dobe.

(Po bogastvu stalinističnega imenoslovja se Kardelj govor 26. avgusta 1969 skoraj kosa z drugo resolucijo Kominforma z novembra 1949, ki označuje Tita kot "fašističnega morilca", njegov režim kot "fašistično kliko", njih nazore pa kot "fašistično ideologijo". Posebno zabavna podoba iz Kardeljevim govorom 26. avgusta pa žari iz te-le pluralistične oznake jugopartijskega vodstva v omenjeni resoluciji Kominforma: "politična tolpa reakcionarnih, nacionalističnih, klerikalnih in fašističnih elementov". Samo skovanega pridevnika "klerofašističen" ni najti v kominformni buli o izobčenju jugopartije).

Kako šibka je že takrat bila ta propagandna semantika, je razvidno tudi iz nadaljnjega zgodovinskega dejstva, da so iste krščanske usmerjene slovenske katoliške organizacije, ki jih je zaradi njih odpora proti totalitarnim ciljem in nasilnim načinom uveljavljanja stalinističnega komunizma partijska propaganda označila za "klerofašistične", bile vodilne tudi v borbi proti nacistični peti koloni v predvojni Sloveniji in so zato njihovi člani obenem s profesorjem Ehrlichom, bili na posebni črni listi Gestapa. Ko je ta nacistična kopija stalinistične tajne policije (ki je služila za vzor tudi medvojni VOS-i in povojni UDBI) aprila 1941 v trenutku nemške zasedbe Maribora aretirala posle vodilnega mestnega župana Franja Žebota in ga odvedla v Da Chau (kjer je štiri leta pozneje umrl), je npr. istočasno iskala tudi mene (ki pa sem takrat bil na umiku v Crni gori), ker sem kot podpredsednik Slovenske dijaške zveze bil na vrhu nacistične črne liste podobnih slovenskih "nacionalistov", kot jih z lučjo neke futuristične breznamerne ideologije Edvard Kardelj sedaj odkriva v lastni partiji in izven nje. Ko sem se po italijanski kapitulaciji v jeseni 1942 umaknil iz Slovenije, mi je Gestapo kmalu bila za petami v Rimu potem, ko me ni našla na mojem ljubljanskem stanovanju; po plemenitem prizadevanju pokojnega slovenskega patra Antona Prešerna v jezuitskem središču v Rimu sem dobil ekstrateritorialno zatočišče, kjer sem ostal do osvoboditve Rima po zavezniških četah v začetku junija 1944.

O slovenskih naporih in zaslughah profesorja Lamberta Ehrlicha je dovolj pričevanj v zgodovinskih arhivih v Ljubljani in Parizu, pa tudi med pomembnimi ljudmi v sedanjí Ljubljani; o nje-

govi izredni krščanski plemenitosti pa govorijo celi rodovi zapostavljenih, zapuščenih, preganjenih, begunskih ali drugače potrebnih Slovencev vseh slojev in smeri, med katerimi je bil npr. tudi Kardelj. Najni partijski soprvak Boris Kidrič, ki ga je na prošnjo njegovega očeta profesor Ehrlich pred vojno obiskal v dunajskih zaporih in tudi dosegel njegovo osvoboditev, čeprav je vedel za Borisovo politično usmerjenost.

Težko bi bilo najti podoben primer človeka na tako vrhunskem uradnem položaju kot ga je petindvajset let zavzema Edvard Kardelj v Beogradu, ki bi se v svoji politični taktiki spustil na raven tako nizkih osebnih klevet proti najmanj osebnostim Ehrlichove veličine, kot je to storil Edvard Kardelj. Tu bom preprosto človeški in mu bom čisto nediplomatsko povedal, kar mu v tem primeru gre: sram naj ga bo!

Ehrlichov predlog in spomenica

Kardeljeve trditve glede "bele garde", "gesla o neodvisni slovenski državi" — po vzoru Paveličeve "Neodvisne države Hrvatske", so v popolnem nasprotju z zgodovinskimi dokazi, ki jih partijski arhivi skrbno prikrivajo.

Zaradi časovnega zapovrstja naj začnem s slednjim. Ni res, da bi profesor Ehrlich in njegovi mladi prijatelji, med katerimi sem mu bil takrat posebno blizu, bili "lansirali gesla" o kaki pavličevski "neodvisni slovenski državi", kot si je izmislil Edvard Kardelj. Resnica je prav nasprotna. Po najinem povratku v Ljubljano (z umika v Crno goro) 4. maja 1941 je profesor Ehrlich

zaupno prepričeval vodilne predvojne slovenske politične predstavnike — kar on sam ni nikoli bil — o nujni potrebi po ustanovitvi podtalne slovenske narodne vlade za moralno utrditev in vodstvo od razpadle Jugoslavije popolnoma odrezanega, okupiranega in razkosanega slovenskega naroda. Ta daljnovidni predlog ni bil sprejet, češ, da je bil doma neizvedljiv in nepotreben, ker da "je bila naša vlada (?) v Londonu".

Poleti 1941 je profesor Ehrlich začrtal osnutek "Slovenski problem" (ki sem ga po profesorjevi smrti razširil in s tem nemaja 1941 je profesor Ehrlich

(dalje na 4 strani)

Slovenski "nacionalizem"

"Področje mednarodnih odnosov je tisto področje, kjer se pod zastavo nacionalizma in šovinizma poskušajo spraviti v boj proti Zvezi komunistov vse protisocialistične in protisamoupravne sile..."

Če presežek plačil federaciji, to je saldo vseh plačil gospodarstva in negospodarstva SR Slovenije federaciji (toda brez takšnih prispevkov, ki ne gredo direktno federaciji, npr. prispevek za Skopje ipd.) in sredstva, ki jih federacija direktno vrnila SR Sloveniji (izvozne subvencije, zvezne investicije, invalidske pokojnine ipd.), računamo v odstotkih od narodnega dohodka SRS, potem so te številke naslednje: 1960 — 21,1 odstotka, 1961 — 20,9 odstotka, 1962 — 18,9 odstotka, 1963 — 20,5 odstotka, 1964 — 15,8 odstotka, 1965 — 11,7 odstotka...

Gre za razna posredna prelivanja in obremenjevanja, ki so posledica bodisi samih tržnih gibanj bodisi ukrepov zvezne ekonomske politike, ali pa izhajajo iz razlik v cenah med kmetijskimi in industrijskimi proizvodi, med surovinami ter finalnimi proizvodi, iz razlik, ki jih poraja devizni režim, carinska politika, vloga državnega kapitala, nedodelan bančni sistem itd. itd. Toda pri takih razlikah ne gre za nikakršne specifične mednarodne probleme, marveč za gibanja, s katerimi mora računati bolj ali manj gospodarsvo slehernega naroda na svetu...

Seveda je treba pri ocenjevanju teh podatkov hkrati upoštevati, da so posebno v predreformskem obdobju obstajala na jugoslovanskem trgu določena prelivanja skozi cene v prid Sloveniji, in to kot rezultat višjih domačih in nižjih svetovnih cen. Razumljivo je, da je slovensko gospodarstvo kot najbolj razvito v Jugoslaviji prav tako v največji meri uživalo prednosti skupnega jugoslovanskega trga, in to mu je tudi posredno pomagalo v predoru na svetovni trg. Če bi torej upoštevali prelivanje na trgu oziroma že omenjene razlike med domačimi in svetovnimi cenami, potem bi se te številke zmanjšale še za nekoliko odstotkov oziroma bi po grobem izraženo celotna plačila SR Slovenije, zmanjšana za prelivanja na trgu, znašala v zadnjem navedenem letu okrog 10 odstotkov glede na narodni dohodek SR Slovenije.

Nacionalizem je kot ideologija doživel svoj razvoj, kakor ga doživlja vsaka ideologija, in vloga nacionalizma danes ni enaka kot je bila včeraj. Včeraj je bil zastava boja za svobodo, danes pa je zelo pogosto in vse bolj pogosto zastava nacionalnega egoizma in egocentrizma, pa celo imperializma in hegemonizma.

Predvsem je treba imeti danes pred očmi, da postaja v pogojih sodobnega razvoja proizvodnih sil in zavesti človeštva nacionalizem čedalje bolj reakcionarna ovira tisti integraciji humanistične zavesti človeštva, ki je pogoj za nadaljnji družbeno-zgodovinski napredek. Zaradi tega se morajo narodi, ki bi zaostajali pod bremenom te reakcionarne ideologije nujno znajti na repu zgodovinskega razvoja.

V naših razmerah postaja ideologija reakcionarnega buržoaznega nacionalizma zastava vsakogar, ki vstaja proti socializmu in samoupravljanju. Med njegovimi najbolj uporabljanimi gesli — ki so prišla do veljave tudi ob cestni kampanji — pa je geslo o ekonomskem zapostavljanju in izkoriščanju Slovenije.

(E. Kardelj, 26. avgusta 1969)

Slovenski "pritisk"

"Res smo zadnja leta priče rastočega vala raznih pritiskov. V takem gibanju ni vse negativno, marveč je to zvečine nujen izraz demokratizacije naše družbe. Večina teh pritiskov je bila nekaj časa v okvirih našega političnega sistema ali pa vsaj v določenih mejah. Tu je tudi poglavitni razlog, zakaj izvršni biro ali predsedstvo ZKJ že prej nista zavzela jasnega stališča do teh pojavov. Toda stopnjevanje pritiskov je začelo vse resneje ovirati in celo deformirati delo odgovornih organov naše družbe. Problem postaja toliko resnejši, ker se s pritiski parcielnih interesov, ki nastajajo v sami strukturi naše socialistične družbe in ki so v tem smislu pravzaprav izraz njenih notranjih zakonitosti, skušajo čedalje bolj odkrito povezovati tudi politične tendence, kakršne poskušajo s pritiski izsiliti spremembe v našem družbenem in političnem sistemu v antisocialističnem ali antisamoupravnem ali antidemokratskem smislu..."

In prav na te konsekvence je opozorila cestna kampanja v Sloveniji, zato, ker je v nekem smislu izbila sodo dno in udarila čez polno mero. Zato se nikakor ni moglo strinjati s trditvijo, da je kritika izvršnega biroja veljala posebej in samo za Slovenijo, ne pa pojavu kot takemu.

Naj odgovorim še na trditve, da so se pavšalno obsojale metode, češ da so pritiski sicer bili, toda da so se obščinski skupščini, ki so obravnavale cestni spor, normalna oblika demokratičnega izražanja mnenj...

Toda ne gre samo za seje obščinskih skupščin, marveč gre predvsem za vse tisto, kar je bilo pred njimi in kar jim je sledilo...

Zato sodim, da je brionska seja izvršnega biroja pozitiven dogodek pri reševanju teh in podobnih vprašanj. Očitno je, da moramo federacijo usposobiti, da bi tudi v novih razmerah demokratičnega samoupravljanja in močnejše vloge republik lahko učinkovito opravljala svoje funkcije. Menim, da je prav zaradi tega v sedanjem trenutku treba dati zvezni skupščini in zveznemu izvršnemu svetu podporo, da bi lahko učinkoviteje odločala, ne pa — odkrito rečeno — loviti politične adute tako, da ta ali ona republika svoja bremena prevrača na federacijo oziroma da jo za ta bremena obtožuje. Pri tem je po mojem mnenju potrebno, da si vsi skupaj postavimo za nalogo odločno reducirati funkcije in z njimi tudi odgovornost federacije na tiste, o katerih sem prej govoril in ki so neoglobne, potem pa naj bo v tej svojih funkcijah federacija zares v položaju, da bo lahko učinkovito odločala — po potrebi tudi z večino glasov. Kajti včasih je tudi v mednarodnih odnosih bolje odločati z večino glasov kot pa sploh ne odločati ter tako prepuščati tok stvari stihiti...

Iz nekaterih mnenj in ocen ob zadnjih dogodkih je skoraj izvenela trditev, češ da smo se Slovenci pravzaprav tokrat prvič odločno in radikalno postavili v boj za svoje pravice in zahteve, kar naj bi pomenilo, da so se slovenski komunisti šele zdaj začeli bojevati za slovenske nacionalne interese. Če pri takih trditvah ne gre za politično spekulacijo, potem gre vsekar za skrajno neinformiranost in nevednost...

Mislím namreč, da slovenska javnost ni bila dovolj informirana o vsebini cestnega spora. Strinjam se z očitki, da se zvezni izvršni svet ni potrudil, da bi javnost informiral o razlogih za svoj sklep. Toda prav isto velja tudi za republiški izvršni svet. Dovolj je bilo ob kampanji poslušati ljubljansko televizijo in radio ter brati neke slovenske časopise, pa si prišel do prepričanja, da slovenska javnost ne le da ni bila objektivno informirana, marveč deloma celo dezinformirana." (E. Kardelj, 26. avgusta 1969)

ZAKAJ JE EDVARD KARDELJ NAPADEL "ŽEBOTA"?

(nadaljevanje s tretje strani)

hote oslabil njegovo jedrnatost vsebinsko in izvirni slog, v katerem je v širokih obdobjih nakazal povojne alternative za zedinjeno Slovenijo v sklopu osvobodilne vojne Evrope. Ta dokument ima komunistično vodstvo v svojem skrivnostnem arhivu v Ljubljani. Naj ga objavijo — brez o-
krajševanja in prenehanja — in izkazuje se bo, kako je Edvard Kardelj namerno zmajal Ehrlichovo stališče o slovenski državi.

„Ehrlich-Zebotovo klerofašistično krilo slovenskega klerikalizma“ tudi ni bilo „pobudnik in organizator bele garde in oboroženega sodelovanja z okupatorjem“, kot je Edvard Kardelj neresnično govoril. Tudi ta dokument se nahaja v omenjenem skritem arhivu. Pozivam Edvarda Karda, da zbere toliko zgodovinskega poguma, da tisto spomenico, ki jo je profesor Ehrlich predložil italijanskim sedešnim oblastem, neokrnjeno v celoti objavi v istem tisku, kjer je on njeno vsebino prenehal, besedilo pa zamolčal. Ker pa spričo Karda jevedga sedanjega ponavljanja medvojnih VOS-ovskih neresnic ne morem imeti dosti upanja, da bo omenjeno spomenico objavil — in tako vsaj deloma popravil sistematično dezinformirane povojnih slovenskih rodov, ki profesorja Ehrlich ne poznajo — bom navedel

organizacijo (ne vlado), varnostno službo, šolstvo in druge avtohtone ustanove. Profesor Ehrlich torej ni dal „pobude za belogardo in oboroženo sodelovanje z okupatorjem“ kot trdi Edvard Kardelj, temveč je v smislu določil mednarodnega prava zahteval obnovo vseh organov pokrajinske in občinske uprave, predvojne slovenske policije in žandarmerije ter nemoteno nadaljevanje vseh slovenskih šol in drugih pred okupacijo obstoječih slovenskih ustanov in organizacij.

Italijanske oblasti zahtev profesorja Ehrliche niso sprejele in tako je ljudstvo „ljubljanjske pokrajine“ bilo bolj in bolj prepričano samovoljno sovražnih oblasti in zasedbene vojske, pozneje pa še bratomornemu strahovanju partijskih VOS-ovcev, ki so kot prvo stopnjo priprav za ugrabitev oblasti ob zaključku vojne pričeli moriti predvojne vodilne Slovencev, v kolikor le-tih že niso bili pobili, zaprli ali pregnali nemški okupatorji. Vaške straže so nastajale iz te velike stiske kot spontana oblika samoobrambe slovenskega podeželskega ljudstva, ki se je brez sleherne zaščite znašlo med dvema ognjema. Toda prve edince Vaških straž so se pojavile šele v razdobju po VOS-inem umoru profesorja Ehrliche. Problem utrditve in širše

povezave vedno številnejših Vaških straž se je pojavil še pozneje in dejansko nikoli ni bil zadovoljivo rešen, ker italijanskim oblastem to ni šlo v njihov znani politični račun. Turjaški poraz Vaških straž ob italijanski kapitulaciji septembra 1943 je bil posledica omenjene slabosti njih organizacije in partijskega pakiranja z italijanskimi okupatorji.

(Ko sem že pri predmetu, naj še omenim, da jaz z italijanskimi oblastmi nisem imel nobenega stika, takega ali drugega. Posebno zlobna je ponovna raba medvojnega izmišljotine čes, da sem jaz „Italijanom izdal dr. Adolfa Vogelnika“. Ko mi je na vprašanje dr. Vogelnika tašče, s katero sem bil dober prijatelj, škof dr. Rožman takrat omenil to zlobno preračunano naloževanje — z dr. Vogelnikom sva namreč bila kolega-docenta na pravni fakulteti — sem škofa zaprosil, naj pri italijanskih oblasteh osebno ugotovi neresničnost te zlobne govorice, kar je on storil in o tem tudi obvestil Vogelnikovo družino. Da je Edvard Kardelj svoje „zgodovinarju“ (Franček S a j e t u) naročil, naj kot drobček Karda jevedga pobrisane ustrahovalne strategije v Sloveniji pogreje tudi take osebne klevete, je le posebno neokusen, dodatni znak slabosti njegovega sedanjega vsiljevanja v zadeve slovenske republike in partije, v katerih Edvard Kardelj menda niti nima nobenih formalnih funkcij.)

Obisk v Ljubljani in slovenska cesta

Na pobrinskih sejah slovenskega partijskega središča je Edvard Kardelj toliko spraševal, kako sem jaz avgusta 1968 obiskal Ljubljano. Ne razumem za kaj bi po preteku celega leta moj nekajdnevni osebni in zasebni obisk toliko skrbel tako visokega beograjskega funkcionarja, ko so vendar varnostni organi sledili vsakemu mojemu koraku in ugotovili, da sem se držal zelo omejenega sorodstvenega in strokovnega namena in okvira svojega obiska in nisem iskal nobene politične stike.

O pač, bili sta dve izjemi. Na pločniku ob franciskanski cerkvi na Miklošičevi cesti sem naletel na bivšega univerzitetnega profesorja dr. Andreja Gosarja. Z njim sva na cesti izmenjala nekaj osebnih in družinskih drobnarij; vesel sem bil, da sem tako nepričakovano srečal tega častiljivega osemdesetletnika in da sem ga videl še toliko zdravega. Brez vprašanja ali privoljenja sem obiskal tudi grobnici dr. Antona Korošca in dr. Franca Kulovca na popolnoma zapuščenem Navju ter groba Franceta Casarja, mojega dragega mladostnega prijatelja, ki počiva na odmak njenem pokopališču v šmarju pri Grosupljem. Rad bi bil obiskal tudi grob profesorja dr. Lamberta Ehrliche. Vendar ga ne bi mogel najti, ker so ga komunistične oblasti v stalinističnem razdobju dale izkopati.

Nisem si na jasnem, ali Edvard Kardelj smatra od njega samega zasnovani sistem za tako pampinat ali pa pripisuje moji petdnevni prisotnosti v Ljubljani tako čudodelno moč, da bi mogla „spodkopati enotnost revolucionarnih sil slovenske socialistične družbe“... kot Kardelj tarna v zaključnih obtožbah v zvezi z mojim obiskom Ljubljane.

Posebej je Karda jevedga vznemirilo, da sem se pri Mednarodni banki (ki ima svoj sedež v mestu

mojega bivanja in poklica) bil zavzel za odrinjeno slovensko cestno. Ker je v zadevi ceste Edvard Kardelj ravnal proti ugotovitvi pravic in interesom Slovenije, razumem njegovo vznemirjenost spričo moje zavzetosti. Ne vem pa, zakaj je on prav to, zanj tako posebej neprijetno primerjavo sam obesil na veliki zvon, ko jaz svojih vlog na Mednarodno banko namerno nisem publiciral, ko mi pri tem ni šlo za kako osebno „slavo“ ali „popularnost“, temveč za nujno popravilo beograjske krivice slovenskemu narodu, predno bi posojilo bilo tudi že formalno zaključeno. In ko bi Kardelj brionski in pobrinski pritisk ne bila prisilila slovenskih oblasti v popolno in poniževalno kapitulacijo (izjava Izvršnega sveta SR Slovenije 4. oz. 6. septembra), bi upravičeni slovenski protest moral postal tudi uspešen...

Edino, kar je Edvard Kardelj o meni prav napisal, je to, da svojih vlog na vodstvo Mednarodne banke nisem pisal zato, „ker bi mi bila tako všeč in pri srcu vlada naše socialistične republike“. Če bi se bil potegnil za slovensko cesto iz tega nagiba ali ozira, bi moje vloge imele prav tako kratko pomembnost, kot je bil po Kardeljevi zaslugi kratek protest Izvršnega sveta SR Slovenije. Za slovensko cesto sem se zavzel, ker mi je pri srcu rodna Slovenija, zapostavljene potrebe slovenskega ljudstva in izvirna suverenost slovenskega naroda. Ti nagibi, ki so me do sledje vodili v moji zavzetosti za Slovenijo, me bodo vodili tudi v bodoče — neglede na to, ali bo moje delo všeč Edvardu Kardelju ali kateremu koli drugemu partijskemu funkcionarju. Da interesi Slovenije niso istovetni z interesi partijskega vodstva, tega ni odkrila šele brionska seja izvršnega biroja ZKJ 8. avgusta 1969.

Koliko se je izpremenil Edvard Kardelj?

Svoje obtožbe proti cestno-protestni večini sopartijskih tovarišev je Edvard Kardelj zaključil s ponovitvijo svojega anahronističnega refrena: „Vedeti je namreč treba, da je bil Zebot politični šef fašističnega krila slovenskega klerikalizma in eden voditeljev belogardizma, ki ni v ničemer spremenil svojih pogledov.“

Iz sloga Karda jevedga razpravljanja je moč sklepati, da je on zaverovan v izključno pravilnost svojih stališč in ima malo zaupanja v ravnanje in mnenja svojih slovenskih partijskih tovarišev. Ne morem pa si predstavljati, da bi Edvard Kardelj bil že tako popolnoma odrezen od slovenske stvarnosti, da ne bi vedel, da je večina tistih, ki so ga na pobrionskih sejah „ušali, brala

vsaj prvo in verjetno tudi že drugo mojo knjigo o Sloveniji včeraj, danes in jutri, večina bralcev Kardeljevih posebnih prilog v DELU pa je vsaj toliko slušala c prvi knjigi, da so tudi ti morali spoznati, kako je Edvard Kardelj s pogrevanjem prenebane povojne in medvojnega preteklosti poskušal zabrisati vpliv svojih sedanjih knjig o sodobni Sloveniji.

Ko bi jaz bil tak politični dinovoz, kot me je v svojem pobrionskem obtoževanju poskušal slikati Kardelj, bi moje knjige ostale brez vpliva in bi me on odlozil v zaprta zgodovinska arhiva. Trdoživi funkcionar številka dve v monopolni politični hierarhiji povojne Jugoslavije se ne ustrahuje s takimi nestvarnimi anahronizmi; Karda jevedga zelo dolgo brionski sejah „ušali, brala

predvojnih „kril“, slovenskega klerikalizma“. Kar njega danes skrbi v zvezi z „Zebotom“, je vpliv mojih sedanjih dveh knjig o sodobni Sloveniji. In ker je od Mitje Ribičiča organizirana prepoved prve knjige leta 1967 dosegla, da je za knjigo v hipu vedela tudi Slovenija, jo takoj pokupila in na široko brala, je Edvard Kardelj tokrat odločil, da druga knjiga (1969) ne bo javno prepovedana, ker bi jo sicer morali omeniti v nadziranem slovenskem tisku in bi tako zopet pomagali „Zebota“ razširiti križem po Sloveniji. Zato se je Edvard Kardelj odločil za „zgodovinski“ osebni napad name z dvojnimi vzporednimi namenoma: da bi mene „očrnil“ pri novih slovenskih rodovih, ki me poznajo samo po omenjenih knjigah, obenem pa s tem udaril po svojih vodilnih tovariših v slovenski partiji, ker so si drznili — proti volji Edvarda Karda jevedga — glasno izraziti slovenski protest proti dvakrat dvajsetletnemu beograjskemu izrabljanju, zapostavljanju in oviranju slovenskega razvoja — o čemer med drugim razpravlja tudi obe moji knjigi.

Kako bolj učinkovito udariti po njemu neposlusnih slovenskih partijcih, kot s tem, da jih Kardelj sumi, obtoči in jim dialektično „dokaže“, da so padli pod vpliv „Zebota“. Namigovanje na „zarotniško“ ozadje mojega ljubljanskega obiska in vlog na Mednarodno banko naj bi Kardelj „dokaz“ psihološko okrepilo, uporaba starih agitpropovskih in VOS-ovskih propagandnih ponaredb pa naj bi vsej zadevi dodala še priokus pravčnega „izdajstva“. Tako nekako je Kardelj zamislil svojo strategijo za izvedbo brionske obsojbe proti nosilec slovenskega cestnega protesta. Sprejeda pa je eno posledico te strategije Ko je spričo širokega poznanja mojih knjig v Sloveniji Kardelj v svoji obtožnici ponavljal, „da je bil Zebot politični šef fašističnega krila slovenskega klerikalizma in eden voditeljev belogardizma, ki ni v ničemer spremenil svojih pogledov“, ni pomislil, da bo s tem ponajenjem zgodovine in se danjosti samo še bolj opozoril ljudi na svojo lastno boljševešče stalinistično preteklost in sprožil kočljivo vprašanje: Koliko se je spremenil Edvard Kardelj?

Nobene dvoma ni, da je Kardelj bil vodilen pri vseh cenralističnih odločitvah od kapitulacije slovenske državnosti v Jajcu 29. novembra 1943 do obsojbe „slovenskega pritiska“ na Brionih 8. avgusta 1969. Izgleda, kako da Kardelj še vedno vsi vlog zgodovinske slovenske peščice, ki je vedno pripravljena skočiti hrbet slovenskim naporom po smoodločanju in pri tem uporablja stare načine ustrahovanja beograjskih pozicij, kot je Kardelj to storil v svojih brionskih in pobrionskih vlogah proti nodašnemu slovenskemu cestnemu protestu.

V svojem dolgem govoru 26. avgusta je Edvard Kardelj peditril, da tudi v svojem ideološkem razvoju močno zaostaja z partijskimi tovariši doma in psvetu (razen onimi v Albaniji Kitajski in Sovjetski zvezi). V razliki od teh se Kardelj se rprebil do stopnje bolj praznega marksizma, rešenega leninistično-stalinistične samovoljnosti i prisilnosti ter sproščene Maikovih filozofskih enostranosti i zgodovinskih zastarelosti in analitični površnosti. Poleg ponavljanja svojih dogmatičnih klišejev o „delavskem razredu“ „razrednem boju“, „razrednem značaju“, o neminljivih „avangardni vlogi“ partije tudi v sistemu „samoupravljanja“ in „socialistične demokracije“, v katerem mora „revolucionarna vsebina ostati nad demokracijo obliko“ itd, itd, je Kardelj v svojem „platformnem“ govoru ponovno poudaril in vsiljeval ruski „leninizem“, vztrajajoč na avtoritarnem „demokracijskem centralizmu“ v partiji in političnem nasilju izven nje. Pri tem je zvesto sledil tudi posebnemu navodilu Lenina partijskim aktivistom: Če treba, morajo komunisti pretvarjati resnico in se posluževati izmišljanj, varanj in mentalnih rezervacij.“ Karda jevedga „platformna“ razprava je prepletena s prirčnabami te leninistične „znanosti“.

Zakaj Kardelj ni uspel?

Karda jevedga pobrionsko ustrahovanje vsaj zaenkrat ni uspelo, ker so pri cestnem protestu sodelovali domala vsi predstavniki in nosilci sedanje slovenske oblasti, ki so se zavedali, da je protest odseval globoko prepričanje velike večine slovenskega ljudstva. V tem smislu je slovenski cestni protest bil ne le zakonit v svoji obliki, temveč tudi resnično predstaviški po svoji vsebini. Protest je izrazil dve poglavni zahtevi slovenskega naroda: osnovno zahtevo po neovirani samostojnosti slovenskih odločitev in dopolnilno zahtevo po enakopravnih in spoštovanih pogodbinih odnosih v medrepubliškem in zveznem merilu.

Ceprav bo zgodovina priznala, da je po izključitvi jugopartije iz kominforma Edvard Kardelj s prizvzom „preuranjenega“ načela družbenega samoupravljanja teoretično odprl vrata novim možnostim za svobodnejši razvoj, ga bo slovenska zgodovina obenem tudi označila kot eno poglavni ovir na poti k uresničenju teh možnosti S svojim političnim vztrajanjem na futuristični ideologiji breznarodne družbe —

(dalje na 5. strani)

Karda jevedga „demokracija“

„Smisel vodilne vloge Zveze komunistov v družbi je revolucionarni značaj te vloge, se pravi to, da je kot revolucionarna avantgarda delavskega razreda in kot poglavni nosilec njegove povezanosti z drugimi delovnimi sloji zmožna organizirati boj za tako razmerje sil v strukturi družbe, v katerem bo zagotovljena vodilna vloga razrednih, ekonomskih, političnih in drugih interesov tega razreda in teh delovnih slojev pri usmerjanju družbe. Iz tega sledi, da boj komunistov za demokracijo ne more biti nekaj ločenega od take revolucionarne vloge Zveze komunistov v družbi...“

Prav gotovo noben resničen komunist in revolucionar ne bo sprejel teze, češ da je treba sprejeti nekakšen politično pluralističen sistem za ceno, da bi se odpovedali revoluciji, za ceno, da bi predali oblast ideološkim in političnim silam stare družbe... potrebna nam je taka demokracija v kateri bo brez-pogojno zagotovljena vodilna vloga interesov delavskega razreda... zanikanje razrednega boja kot oblike boja za osvoboditev dela in delovnega človeka ne more pomeniti prav nič drugega kot zavestno ali nezavedno skrivanje reakcionarnih ali tehokratsko etatističnih tendenc, ali pa popolno zmedo v glavi, kar se špet zreducira na prvo. Torej: izgubiti razredno izhodišče pomeni izgubiti svojo revolucionarno ustvarjalno sposobnost in postati suženj stilije in empirizma... nadaljnji razvoj družbene vloge Zveze komunistov narekuje zlasti dve nalogi: prvič, zagotoviti v Zvezi komunistov notranjo demokracijo ki bi omogočala svobodno soočanje mnenj, zasnovanj na povezanosti Zveze komunistov, z interesi delavskega razreda in delovnega ljudstva, ter na znanosti o socializmu, se pravi na marksizmu-leninizmu in sodobnih rezultatih te znanosti. In drugič, bojevati se za enotnost in učinkovitost v akcijah kar je še posebej pomembno v razmerah samoupravljanja. Brez take enotnosti Zveza komunistov ne bi mogla uspešno opravljati tiste svoje družbene vloge, ki je na revolucionarnem prehodu od starega k novemu družbenemu sistemu odločni pogoj za obstanek in nadaljnji razvoj pridobitev revolucije.

Tudi sam se v več kot 40-letnem članstvu v Partiji marksidaj nisem strinjal s sklepi odločilnih organov in tudi tistega, v katerem sem bil sam. Pa vendar, odrekati se ali distancirati se od sklepov v neposredni akciji Partije je bilo zame vselej isto kot odrekati se edine revolucionarne sile in edinega socialističnega programa, ki lahko progresivno spreminjata družbo. Zato menim, da tudi danes... V resnici gre za socialistično in samoupravno vsebino demokracije in za našo sposobnost bojevati se z nasprotnimi težnjami v njej ter obdržati napredno in demokratično pobudo, če namreč glede tega ne bi zavzeli povsem jasnega in odločnega stališča, bi to pomenilo prepustanje krnila drugim silam — zelo jasno je, katerim. Ne smemo se potemtakem nalvno braniti za barikadami lepih besed tam, kjer gre za razmerje moči realnih družbenih sil...

Nekateri ugovarjajo, da te sile niso dovolj močne, da bi lahko spravile v nevarnost socialistično samoupravljanje. Z ugotovitvijo seveda soglašam, ker tudi sam verjamem, da so socialistična družba z njimi lahko bori tudi v pogojih demokracije in predvsem z demokratičnimi sredstvi in da ji bo vse manj treba posegati po sredstvih revolucionarnega nasilja. Toda samo pod pogojem, če bodo imeli komunisti ne samo jasen revolucionarni koncept boja za nadaljnji razvoj socialistične družbe, ampak da tudi jasno spoznanje, kakšne družbene sile lahko tak koncept uveljavijo in katere se mu bodo postavile po robu...

Strinjam se s tovariši, ki so poudarjali, da je nasprotnike potrebno identificirati, če že govorimo o njih. Toda v naši družbeni strukturi se ti nasprotniki ne izražajo in ne morejo izraziti v odkritih antisocialističnih in antisamoupravnih programih, marveč v raznoterosti ideoloških in političnih teženj in pritiskov. Zato tudi ne kaže govoriti o klerikalizmu kot nevarnosti sami zase, temveč o protislovljih naše celotne družbene strukture, ki morajo ustvariti odpore proti revolucionarnemu razvoju socialistične družbe. Kajti take odpore bo družba porajala vse do tedaj, dokler ne bosta v njeni strukturi socializem in samoupravljanje edini močeli obliki življenja... Dilema pa je naslednja: ali smo dovolj močni, da ohranimo samoupravni in demokratični kurz pred temi težnjami in silami v pogojih demokracije, ali pa bomo postopoma potisnjeni v defenzivo. Če se bodo revolucionarne sile znašle v defenzivi — potem se bodo zaostriala vsa družbena nasprotja — nekdo bo moral delati red.“

(E. Kardelj, 26. avgusta 1969)

„Omahovanje“ slovenskih komunistov

„Naj takoj sedaj omenim drugi del vtisov iz prebiranja gradiva in iz pogovorov v zvezi s cestnim sporom. Navzlic pozitivni osnovni orientaciji komunistov v Sloveniji je čutili celo vrsto omahovanj in celo dezorientacijo glede nekaterih bistvenih vprašanj našega družbenega in političnega razvoja. Ta omahovanja so v dobrih meri posledica nejasnosti nekaterih političnih konceptov Zveze komunistov, ki v Sloveniji ni zavzela jasnih stališč do določenih nastajajočih pojavov in tudi ne vselej dovolj jasnih in enotnih stališč od izvirnih različnih tendenc, ki jih poraja naša družbena struktura...“

Področje praktične akcije, kjer se poskušajo aktivizirati protisocialistične in protisamoupravne sile, sta, kot rečeno, tudi položaj in vloga Zveze komunistov v naši družbi, hkrati pa tudi celoten politični sistem, v katerem se uveljavlja njena vloga, zlasti pa usmeritev v neposredno samoupravno demokracijo kot alternativo večstrankarskemu sistemu oziroma buržoazni parlamentarni demokraciji. Vsakdo ve, da je specifična vloga Zveze komunistov bistven pogoj za revolucionarno vzpostavljanje in nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja in demokracije, zasnovane na tem samoupravljanju. Spodkopati tako vlogo Zveze komunistov, oslabil njeno notranjo, idejno, ustvarjalno moč in njeno povezanost z delovnimi množicami, predvsem pa z delavskim razredom — pomeni zadati poraz revoluciji...

Precej je bilo govora o tem, da obstaja močna povezanost med vodstvom in bazo in da je to najvažnejši uspeh. Tudi sam mislim, da je taka povezanost izredno pomembna in odločilna za stabilnost demokracijskega sistema. Toda ni vseeno, na čem se v določenem trenutku ustvarja povezanost vodstva in baze. Če se ustvarja na jasnem socialističnem, samoupravnem in demokratičnem konceptu in na programu konkretne akcije za tak koncept, potem je povezanost lahko vsekakor močna in dolgotrajna. Če pa se ustvarja na krilih toleriranja nacionalizma, demagoškega socialnega ultraradikalizma in jalove liberalistične fraze itd. ali pa na drugih kratkotrajnih političnih spekulacijah, potem je povezanost centra in baze na zelo trhljih nogah. Ni moči trditi, da so razmere v Sloveniji že take, vendar včasih obstajajo težnje, da bi se takl manevri uporabili takrat, kadar ta ali oni vodilni organ ni sposoben z neposrednim vplivom in konstruktivnimi koncepti vplivati na zavest ljudskih množic...

Če smo včeraj obsojali monopol Zveze komunistov, tudi danes ne smemo dopuščati, da bi nastajali monopoli okoli drugih različnih avtonomnih družbenih centrov. Čeprav je avtonomija posameznih organov in organizacij neogibna in čeprav nobena od njih ni treba, da bila transmissija, pa mora biti sleherna družba, da bi se normalno razvijala, politično tako ali drugače integrirana. Prav vloga Zveze komunistov je bistven integralni faktor našega družbenega sistema, ki ne more obstajati brez take njene vloge. Zanemarjati jo je enako kot odrekati se tega sistema. Toda to bilo isto kot vreči puško revolucije v koruzo.

To narekuje kajpada, da bolj učinkovito iščemo metode in oblike koordinacije. Avtokratizem posameznikov in skupin — pod geslom „mi in narod“ — bi bil samo poslednji korak pred razpadom političnega sistema samoupravne demokracije. Večja koordinacija družbenega odločanja ne ovira republiške skupščine in izvršnega sveta kot avtonomna organa, ki morata biti taka. Vendar pri nas nimamo predstavnosti parlamentarne demokracije, zato tudi skupščina in izvršni svet ne moreta imeti absolutnega monopola odločanja...

Ni pa mogoče, da se Zveza komunistov spremeni v transmissijo republiškega izvršnega sveta ali kateregakoli drugega družbenega organa ali organizacije...

Zelo se strinjam s tovarišem, ki je v razpravi dejal: komunisti smo mislili, da je revolucija stari svet zrušila do tal, zdaj pa imamo občutek, da počasi prihaja za nami. Da, tudi sam imam tak občutek in sicer ne samo glede starega ideološkega sveta državno lastniške birokracije in tehnokratsko upravljanje monopolov, marveč tudi glede ideološkega tevsja stare slovenske buržoazne malomeščanske družbe in njegove provincialistične miselnosti.“

(E. Kardelj, 26. avgusta 1969)

DA BI JO LE PREPOVEDALI!

KLIC TRIGLAVA

London, 9. avgusta 1969.

Kakor je bilo v Klicu TRIGLAVA že kratko poročano, je v Celovcu v samozaložbi avtorja DR CIRILA ŽEBOTA, tiskana v Mohorjevi tiskarni, izšla 2. knjiga "SLOVENIJA VCERAJ, DANES IN JUTRI". Knjiga je posvečena slovenski univerzi ob petdesetletnici njene popolne ustanovitve. Od skupnih 25 strani obsega izvirni citati, ki dobro podpirajo avtorjeve razlage, kar blizu 100 strani. To daje kajpak posebno vrednost celotnemu delu, čeprav je za bralca, ki bi hotel knjigo v enem mahi prebrati, to utrudljivo. Je pa to tudi bistvena razlika med to in prvo knjigo, v kateri so bili sicer citati, toda ne urejeni tako koncizno in sistematično.

Celo delo očitno ni nastalo v enem zamahu, ampak je sestavina raznih že objavljenih, večkrat predelanih ali dopolnjenih člankov tekom dveh let od prve knjige. Nekateri članki pa so popolnoma novi. To postopno nastajanje knjige je tudi vidno v tem, da je nekaj krajših (redkih) citatov ponovljenih in v zvezi z njimi je ponovljen tudi komentar. Tudi iz tega razloga se mi zdi bolj, če bralec bere knjigo po poglavjih in v presledkih. Saj so posamezna poglavja dejansko popolnoma zaključena celote.

Kar zadeva vsebino, je druga sistematičnejša od prve, daleč širša in globlja. To predvsem iz razloga, ker je pisana v zgodovinskem okviru velikih slovenskih obletnic: 1200-letnice krščanstva na Slovenskem, 120 let programa Zedinjene Slovenije, stoletnice ustanovitve prvega slovenskega dnevnika SLOVENSKI NAROD in prvih taborov, 50-letnice ustanovitve prve slovenske vlade in nastanka prve Jugoslavije, 40-letnice šestojanuarske diktature, 25-letnice OF, 20 let preloma s Sta-

linom itd. Če sem prvo knjigo priporočil slehernemu, predvsem preprostemu slovenskemu človeku v domovini, da mu v politični praznini odpre perspektive, bi to drugo knjigo v prvi vrsti priporočil mlajšim slovenskim izobražencem in gotovo tudi takim komunistom, saj se oboji zanimajo za aktualne slovenske probleme, tembolj če jim prav omenjeni zgodovinski okvir ni dovolj ali pa le enostransko poznan. Kajti posebna vrednost te knjige leži v tem, da na argumentirani način prikaže razvojnost slovenskega vprašanja in opozoriti na tisto rdečo nit, ki se vleče skozi našo zgodovino, odkar smo se politično zavedli. Zlasti naslednja poglavja so zanimiva: Sto dvajset let programa Zedinjene Slovenije, Ob stoletnici SLOVENSKEGA NARODA in taborov, Ob 25-letnici OF ter Izvirna suverenost republik.

Ta druga knjiga z navajanimi citati in razlagi ter povezavo kaže, kolikšen vpliv je imela v domovini prva dr. Žebotova knjiga. Gotovo ni iz trte zvita trditev, da je ena Žebotova knjiga bolj vplivala na domovino kot dvajsetletno delo (ali nedelo) vse slovenske emigracije, pa če ta trditev Žebotovim političnim nasprotnikom všeč ali ne. Tem bolj, ker je bila objavljena ob tako ugodnem času. Poleg tega ta druga knjiga nesporno pravi, če jo primerjamo s prvo knjigo, da je bil dr. Žebotov obisk Sloveniji lani poleti zelo koristen in poučen. Njegovi zaključki in razlage so bolj gotove, njegovi pogledi so globlji. Po drugi strani pa knjiga sama pravi, da je bila vsa zamera ali obsodba tistih emigrantov na račun dr. Žebotovega obiska Slovenije brez osnove, ker ni avtor v ničemer menjal svojega demokratičnega prepričanja, ampak samo kvalitetneje gleda na slovensko razvojnost.

ZAKAJ JE EDVARD KARDELJ NAPADEL "ŽEBOTA"?

(nadaljevanje s četrte strani)
V svoji poborski obtožnici je stopnjujoče uveljavljanje izvirne suverenosti slovenskega naroda in njegove republike Edvard Kardelj označil kot "obujanje duhov reakcionarnega in egoističnega nacionalizma, ki se skriva za lažnimi gesli o konfederaciji in neodvisni državi". Strašil je, da ta "nacionalizem pripravlja slovenskemu narodu samo usodo brezpravne marionetke in priveska tega ali onega imperalističnega ali hegemonističnega sistema". Resnica je zopet drugačna od Kardeljevih avtoritarnih trditev. Po tolikoletnih izkušnjah z beograjsko-centralističnim zaje-manjem slovenskih davkov, po-vojne ameriške pomoči, slovenskih podjetniških akumulacij, pristruženih slovenskih deviz in mednarodnih posojil ter s preprečevanjem lastne slovenske narod-ne politike v skladu s slovenski-mi potrebami in možnostmi mo-re danes že vsak slovenski šolar

Sredstvo mojega vpliva

Ker je svoj napad na slovenski cestni protest Kardelj tako zelo navezal na mojo osebo in moj vpliv naj to pismo zaključim z jasno besedo o moji vlogi.

Sem ameriški univerzitetni profesor slovenskega porekla, ne "šef" kakšnega predvojnega političnega "krila" ali organizirane "politične emigracije", še manj pa "voditelj" kakšne politične opozicije v Sloveniji. Ker sem po rodu Slovenec, po stroki pa preučevalec sodobnih gospodarskih in družbenih sistemov in reform, je naravno, da posebno skrbno spremljam in kritično preučujem prepleteni kulturni, gospodarski, družbeni in politični razvoj v Sloveniji. Le-ta se mi zdi pomemben ne samo za bodočnost Slovenije, temveč — zaradi njene edinstvene lege in večjih razvojnih dosežkov — tudi kot ključni vzgled narodno-političnega osamosvajanja in pluralistične demokratizacije za druge narode v vzhodni polovici Evrope. V ta namen sem poleg svojih študij v angleščini napisal tudi omenjeni dve slovenski knjigi, da bi ti svobodni pogledi na usmerjenost in pomembnost slovenskega razvoja bili dosegljivi tudi širšim krogom ljudi v Sloveniji, ki so v tem razvoju neposredno udeleženi.

Voščila za BOŽIČ in NOVO LETO

ter najboljše želje za uresničenje slovenskih ciljev pošiljajo somišljenikom v Sloveniji in po svetu prijatelji v Washingtonu.

Seveda je v knjigi nekaj za-ključkov ali trditev, ki utegnejo biti sporne odn. niso povsem jasne. Se vedno pogrešam ob prof. Ehrlichovem predlogu (str. 47) za ustanovitev podtalne slovenske vlade leta 1941 pojasnila, kako bi bilo to moč vskladiti z dejstvom, da smo imeli zunaj be-gunske vlado — s Slovenci v njej. Ko sem pred leti pobiral g. M. Stareta, zakaj je SLS zavrnila prof. Ehrlichov predlog, žal, ni imel dovolj časa, da bi pojasnil. Druga taka domneva (str. 132) je, če je res Rankovič naročil masov-ne likvidacije na poletje 1945. Mislim, da niso bili sami slovenski stalinisti nič manj krvoželjni, in nek ameriški vir je celo trdil, da je sam Tito ustavil mo-rijo, ko je zanjo zvedel. Drži pa, da so srbski komunisti (str. 134) uporabljali OZNO za povečanje srbskega vpliva (zlasti na Hrvaš-ke), zaradi česar so mi nekateri demokratični in daljnovidni Srbi v tujini pred leti izrazili svojo zaskrbljenost.

Zanimiv je zaključek, da je prav zdaj Slovenija nosilka od-pora do centralizma, ker da je nacionalno od vseh republik naj-bolj enovita in zato najbolj ob-čuti pritisk Beograda, "ki je po svoji vsebini in oblikah močno neslovenski tudi, kadar ni na-merno protislovenski". (152) E-

nako, da ima tudi Slovenija ob-širno nerazvito področje: "večji del slovenske Primorske, No-tranjske, Bele krajine, Dolenjske, Urvalda, Haloz in severovzhodne Slovenije med Dravo, Muro in Madžarsko" (str. 154). Ali naved-ba J. Packove ugotovitve, "da je vsaka občinska skupščina 70 do 80% obremenjena z izvajanjem nalog, ki jih nalaga federacija" (str. 157). Avtor dalje pričakuje, da naj bi slovenski statistični zavod čimprej objavil vsaj svoje podatke o tem, kaj je Slovenija doslej dala in kaj prejela" (str. 157), tembolj, ker še vedno ni bil objavljen pregleden račun o izvirih in namembah zveznih fi-nančnih in gospodarskih mani-pulacij od leta 1945 naprej. O tem sta svoje dni vpraševala tako Josip Vidmar kot prof. Bičanič.

Druga Žebotova knjiga pa daje lep in podroben ter argumentira-ni pregled celotnega slovenskega vprašanja v dani stvarnosti — ali pa izjavajoče počulo — tudi vsem tistim Slovincem v svo-bodnem svetu, ki še vedno žive v letu 1945 odn. enostavno ne do-jamejo, za kaj dejansko danes v Sloveniji gre. Knjigo je moč dobiti v naših obmejnih knji-garnah (v Celovcu, Trstu, Gorici, Be-ljaku in Gradcu) za 50 avstroj-skih šilingov ali 1250 laških lir.

D. P.

Razvoj v Sloveniji — važen

element kritike knjige o politiki evropskih komunističnih držav

Revija "Problems of Communism", ki izhaja v Washingtonu je v skupni novembsko-decembrski številki objavila oceno knjige Ghita Ionescuja "The Politics of the European Communist States". Oceno je napisal znani žurnal-ist in poznavalec problemov Jugoslavije Viktor Meier, ki v kritiki omenja, da avtor čisto dajne preveč poudarka določenim zmanjšan dogodom na račun globljih notranjih tokov, katerih bi se moral zavedati. V tej zvezi omenja, da se Ionescu na dolgo mudi pri odstopu slovenske vla-de leta 1966 ter pristavlja: "Čeprav je bil to gotovo važen do-godek, vendar ni imel nobene zveze s pomembnimi vprašanji, ki so dominirala slovensko po-litično življenje v tistem času: posebej, slovenski odnos do Ju-goslavije kot celote, vlogo oživ-ljene "Narodne fronte" in njen odnos do komunistične partije, položaj katoliške Cerkve, in končno, vprašanje tako imenova-ne "neformalne skupine", to je petorice ali šestorice, ki so imeli v svojih rokah vse položaje moči v republiki... Avtor je prezrl bi-stvene probleme, ki so v veliki meri zakoreninjeni v tradicionalni slovenski politiki in se name-sto tega osredotočil na izključno formalni pojav odstopa komuni-stične vlade."

Gospodarska politika Slovenije za leto 1970

Gospodarski načrtovalci Slove-rije so izdelali osnutek resolucije o okvirih gospodarske politike in politike zbiranja ter uporabe sredstev za splošno potrošnjo v letu 1970, ki predvideva 8 do 9 odstotno rast družbenega proiz-voda in 2 do 3% večjo zaposle-nost Ta osnutek ima tri dele: v prvem je govora o ekonomski politiki, v drugem o politiki zbi-ranja sredstev za splošno potroš-njo, v tretjem delu pa je oprede-ljena politika uporabe sredstev za posamezne oblike splošne pro-trošnje. Sodelovanje gospodar-skih organizacij s tujimi poslov-nimi partnerji je pomemben či-nitelj za povečanje storilnosti in reproduktivne sposobnosti gos-podarstva. Računajo naj bi se osebni dohodki za zaposlene v letu 1970 povečali za okrog 10 do 11 odstotkov. Pri tem pa je seve-da vprašanje, koliko bo kruha iz te moke?

Knjige in revije

• **Marijan Zadnikar: ROMA-NESQUE ARCHITECTURE IN SLOVENIA.** Journal of the Society of Architectural Historians je objavila v 2. številki letošnjega letnika na str. 99 do 114 razpra-vo Marijana Zadnikarja (Slovenski zavod za zaščito spomenikov) o romanski arhitekturi v Slove-niji. Članek vključuje večje šte-vilo zemljevidov z oznako raznih tipov cerkva in samostanov na slovenskem ozemlju ter tudi na-črte ter fotografije posrednih pri-merov (Stična, Žiče, Jurkloster, Ptuj, Zgornja Draga, Kostanjevi-ca, Vučenica, Hrastovlje, Zani-grad, Selo, Gorenji Mokronog, Mali grad pri Kamniku ter grad nad Slovenjim Gradcem). —fs

• **BOGOSLOVNI VESTNIK**, 1. XXIX, zvezek 1-2. Nova števil-ka prinaša naslednje razprave: Vprašanje božje smrti (V. Gr-mič), Današnji pogledi dogmatič-ne teologije na zakrament sv. bir-me (A. Strle), Medosebna struk-tura vere pri sv. Tomažu Akvin-skem (F. Rode), "Zgodovina za-četkov" v luči najnovejših odkritij (F. Rozman), Moralni in pastoralni nauk episkopatov k o-krožnici "Humanae vitae" (Š. Steiner), Trubarjevi ekumenski nazori v luči katoliškega ekume-nizma (J. Rajhman), Vodstvo krajevne Cerkve (S. Ojnik) ter Dekanije v ljubljanski škofiji od 1700 do 1968 (R. Lešnik). Raz-prave dopolnjujejo pregledi, oce-ne ter zapiski. V pripravi je 3-4 zvezek letošnjega letnika, ki bo posvečen 50-letnici teološke fa-kultete. To spominsko številko bodo tiskali v večji nakladi in jo je mogoče naročiti tudi posebej pri upravi: Ljubljana, Cankarje-vo nabrežje 3/I. —fs

• **Kanadski odsek** mednarod-ne organizacije za študij zadr-žnega ter javnega gospodarstva C.I.R.I.E.C. (sedež v Montrealu, gospodarska fakulteta Sir George Williams University) je izdal kot študijo št. 1 zadržnega sektorja razpravo Rudolfa Čuješa o ribiš-tem zadržništvu v Novi Škotski, Fishermen's Cooperatives in No-va Scotia.

VESEL BOŽIČ

m
srečno 1970.

želi

Vsem svojim
članom in prijateljem
ter podpornikom

**SLOVENSKA
PRISTAVA**

Cleveland—Ohio

Predstavniki Mednarodne banke
obiskali Slovenijo

Predstavniki Mednarodne ban-ke za razvoj so v začetku novem-bra obiskali Slovenijo, kjer so se pogovarjali o možnosti vključe-vanja slovenskega programa za razvoj turizma v mednarodno kreditiranje. Ustavili so se tudi v Piranu, kjer so skupno s pred-stavniki občin ter raznih organi-zacij pretresali načrte za sloven-sko obalo, ki zajemajo razvoj treh obalnih občin ter kraškega področja z Lipico in Skočjanskimi jamami. Načrti predvidevajo, da bi do leta 1975 zgradili tam 22 novih hotelov in nekatere druge objekte.

• **Moskva** namerava odpreti v Zagrebu konzulat, ki bo imel kakih 30 uslužbencev. Nekateri politični komentatorji vidijo v tem diplomatsko potezo, da bodo moskovski komunisti zastopani tudi na Hrvaškem v primeru, da bi se narodno nasprotje med Srbi in Hrvatmi še bolj zaostroilo.

Veseli božič

in srečno novo leto 1970

želi

SLOVENSKI KLUB

TAROK

Chicago

Družina LEVSTIK

iz Opčin pri Trstu
Ul. Hermada, 13/1

lastnik:
HOTELOV

"BLED" in "DANIELA"

Via S.C. in Gerusalemme 40

ROMA - RIM

želi in vošči

vsem sorodnikom, prijateljem, bivšim gostom
ter svojim bližnjim in daljnim sodelavcem,
**Vesele Božične praznike ter
Srečno in uspeha polno Novo leto 1970!**

Veseli Božič in srečno novo leto 1970

žele iz Chicago, Ill., U.S.A.

Družina Lojze Gregorich

Branko Magajna

Družina Frank Martinčič st.

Dr. Lojze in Krista Arko
Hinsdale, Ill.

Družina Milan Pecharich

Družina Metod Zerdin

Družina dr. Jože Goršič,
Elmhurst, Ill.

Družina Karel Kosi

Otmar in Anica Tasner, Cicero

Družina Frank Karner, Cicero

Družina Ludvik in
Mara Jelenc

Družina Janko Tayčman,
Elmhurst, Ill.

Družina Janko Burjek,

Družina Ivan Buh, jnr.

Dr. Leopold in Fani Humar
Lyons, Ill.

Družini Frank Sedlaček sn.
in jnr.

Družina dr. Blaž Korošec

Družina Anton Leban

Družina dr. Frank Kimovec

Družina Ciril Pfeifer

Družina Pavel Lenassi

Mrs. Minka Grasič

Družina Stane Simrayh

Družina Jože Virant

Družina Anton Medved

Praznična voščila in srečno novo leto 1970

želi dr. Ludvik Leskovar in družina ter

**AMERIŠKO SLOVENSKI
RADIO KLUB V CHICAGU**

DR. FRANC POROVNE

želi zadovoljne in
blagoslovljene Božične praznike
ter
srečno novo leto 1970 vsem
svojim znancem in prijateljem

TORONTO — CANADA

SMRT DVEH VELIKIH

ZADRUŽNIKOV

V začetku novembra so zadružniki v Severni Ameriki pokopali dva zadružna voditelja, ki sta posvetila pretežni del svojih moči okrepljivi in širjenju zadružništva v Severni Ameriki.

V Kanadi je umrl senator Cyril le Vaillancourt. Svojo kariero je začel v poljedelskem ministerstvu kvebeške province kjer je organiziral proizvajalce javorjevega sladkorja (maple sugar). Bil je glavni ravnatelj zveze kvebeških hranilnic in posojilnic (caisses populaires) od njene ustanovitve l. 1932 do januarja 1969, ko so ga izvolili za častnega predsednika in svetovalca. Bil je tudi ravnatelj prve take ustanove v Kanadi la caisse populaire de

Levis (ustanovljena l. 1901). Njegovo ime je tudi povezano z ustanovitvijo mnogih zadružnih publikacij. Ko je bil l. 1944 imenovan za senatorja, so dobili kanadski zadrugarji močnega zagovornika v kanadski zakonodaji.

V New Yorku pa je umrl William Read, bivši predsednik mednarodne zveze kreditnih zvez (CUNA International), zadružne zavarovalnice CUNA Mutual Insurance Society ter Lige kreditnih zvez za državo New York. Bil je tudi med organizatorji in voditelji zadružništva na področju zdravstva ter stanovanj v New Yorku, poleg tega pa je bil tudi član prometne komisije New Yorka in namestnik župana. —fs

Praznik Otroka

Na sveti večer je bilo, pred polnočnico. K jasticam je pridrsal starček ob palici. Zdrnil je na kolena in njegove oči so se zamaknile v jastice, k božjemu Detetu. Sklenil je trde prste, roke so se mu tresle. Ko se je vračal, so mu bile oči solzne. Raznežil se je ob pogledu na božje Dete. Zanj je bil sveti večer in polnočnica resnično doživetje.

In mi? Ali občutimo veličino božičnega praznika? Morda smo postali že tako materialistični, da nam je več pisanje božičnih kart, nakupovanje daril, kakor pa za veliko skrivnost: „In Beseda je mesto postala in med nami prebivala.“

Božični večer v tujini... Ne donijo več božični zvonovi, kakor nekoč doma, morda ni več božične pesmi doma in ne molitve rožnega venca, kaj šele kropljenje in kajenja okrog hiše, ki je bilo kot uvod v božično praznovanje ob jasticah v kotu... Vse je le bolj zunanost.

In vendar, božič je praznik Otroka. Božjega otroka. „Božji nam je rojen Sin, veselimo se“... Ob tej misli, da je ta otrok v jasticah božje Dete, vsemogočni Bog sam, nam mora postati božični praznik, praznik notranjega zadovoljstva, duhovne radosti. Naj nam pride na misel, da je vsak otrok, ki pride na svet, dar božji in nihče nima pravice se ga otepati. Z veseljem naj ga sprejmeta oče in mati in če za prvim sledijo še drugi, tudi ti so dar božji in naj bodo v okras krščanskemu domu. Je žalostno, če se poročeni otepajo otrok. Eden, dva kvečjemu, potel pa pilule...

Ob jasticah, ob zibelki božjega Otroka, naj vzbrsti v dušah odgovornih zavest, da nihče ne sme postati Herod lastne krvi. Pro-

Narodnosti v Jugoslaviji

Beograjski tednik „Ekonomska politika“ je letos objavil statistične podatke, ki dajejo kaj zanimivo sliko o pestri sestavi Jugoslavije, saj jo sestavljajo sledeče narodnosti:

7.806.000 Srbov (42,1%)
4.294.000 Hrvatov (23,1%)
1.589.000 Slovencev (8,6%)
1.045.000 Makedoncev (5,6%)
973.000 Muslimanov (5,2%)
915.000 Albancev (4,9%)
514.000 Crnogorcev (2,8%)
504.000 Madžarov (2,7%)
138.000 Turkov (1%)
86.444 Slovakov (0,5%)
62.000 Bolgarov (0,3%)
61.000 Romunov (0,3%)
30.000 Čehov (0,2%)
26.000 Italijanov (0,1%)

Poleg tega se 317.000 državljanov smatra za Jugoslovane. Na ostale narodnosti, ki niso našete, pa odpade še 140.000 prebivalcev. Slovencev živi v slovenski republiki 96%. Samo 4% jih živi izven Slovenije. Na Hrvaškem jih je 39.000, v Srbiji 20.000, v Bosni in Hercegovini 6.000, ostali pa so razdeljeni po drugih pokrajinah v državi.

Pri naštevanju, koliko posameznih narodnosti, živi po mestih je navedeno, da v Beogradu živi 10.000 Slovencev, v Zagrebu 17.000, v Sarajevu 1.800, v Novem Sadu 1.060, v Mostarju 520, v Kopru 98.000.

V Ljubljani pa naj bi bilo po tej statistiki 9.300 Hrvatov, 4.500 Srbov in 1.130 Jugoslovancev.

V Sloveniji pa živi vsega skupaj 14.000 Srbov in 31.000 Hrvatov.

simo božjo Družino, da božič ne bo za nas le zunanost, ampak globoka notranjost, polna blaženega zadovoljstva.

—t. č.

PROSIMO:

- PORAVNAJTE ZAOSTALO NAROČNINO
- OBNOVITE NAROČNINO ZA 1970 LETO
- DARUJTE V TISKOVNI SKLAD "S. D."

OD VAS VSEH,
KI PREJEMATE
NAŠ LIST, ZAVISI
NJEVOVO IZHAJANJE.

ZATO:
NAKAŽITE NAROČNINO ŠE DANES!

Vesele Božič in izpolnjenih upov polno 1970.

želita

Glavni odbor in Svet Slov. drž. gibanja

Zadovoljen Božič is uspehov polno 1970.

žele

somišljeniki slovenske državne ideje v
Clevelandu, USA.

Vsem Slovincem širom sveta in v domovini

Vesele Velikonočne praznike

Slovenska Narodna Zveza v Kanadi

SLOVENSKA NARODNA ZVEZA V AMERIKI
CHICAGO, ILL.

želi vsem prijateljem Slovenskega državnega gibanja

širom sveta blagoslovljen Božič in uspehov polno

novo leto 1970

Vesel Božič in Uspeha polno leto 1970

žele vsem prijateljem in znancem širom sveta
Profesor Političnih Ved na Duquesne
University in California State University — Z.D.A.

DR. JOŽE PLANINŠIČ

ter

Claudia, Erika in Raymond

VESEL BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO

vsem skupaj želi

SESAR STUDIO

ATELJE ZA UMETNIŠKO FOTOGRAFIJO

Se toplo priporoča za vaš obisk

524 BLOOR ST. W., TORONTO

Tel: 535-7926

Zadovoljen Božič in veselo
novo leto želi
in se priporoča.

The Simpson Towers 401 Bay St. Suite 2000 - EM. 4-4004

Vrhovna organizacija Hrvatov v
Severni Ameriki

Hrvatske organizacije v ZDA in Kanadi so se zedinile na nedavni konferenci v Clevelandu, Ohio, ter so ustanovile North American Council for Independence of Croatia. Predsednik nove organizacije je Theodor B. Abjanič, tajnik pa S. W. Skertič. Izvršni odbor sestavlja 14 najbolj poznanih hrvaških osebnosti v Severni Ameriki. Nova organizacija se bo povezala z zastopniki hrvaških organizacij v Evropi, Južni Ameriki ter Avstraliji, da bo s tem mogla predstavljati voljo ter stališče Hrvatov pred svetovno javnostjo.

Ena prvih aktivnosti nove organizacije je bila spomenica takratnemu kanclerju Zahodne Nemčije dr. Kiesingerju, v kateri so protestirali proti delovanju agentov UDBe v Zahodni Nemčiji, klobija Hrvate. V spomenici so navedena imena Nabida Kulencića, Marijana Simundića, Hrve Urse, Mile Rukavine, Kresimira Tolja, Vida Maričića ter Mirka Čurića.

V avgustu je obiskala Bonn polna delegacija nove organizacije, ki so jo sestavljali vseučiliški profesor Meinzel (San Francisco) in dipl. inž. Bosiljevič (Cleveland) ter časnikar Milan Ilinič. Nemški vladi so osebno izročili spomenico, ki obravnava isti problem kot prejšnja.

Razni hrvaški listi so objavili fotokopije pism in sporočil od več oseb, ki imajo zveze s predstavniki jugoslovanskih oblasti, da je prihodnja žrtve na listi UDBe dr. B. Jelič, predsednik Hrvatskega narodnega odbora, ki živi v Zahodnem Berlinu.

Nadškof Joseph McGucken iz San Francisca si je zagotovil mesto v zgodovini katolištva v ZDA. V sporu z duhovnikom-profesorjem, ki je dal možnost svojim učencem bogoslovcem, da so prišli v neposredni stik s peršči-

CARL VIPAVEC

SLOVENSKI ODVETNIK
IN NOTAR

The Simpson Towers 401 Bay St. Suite 2000 - EM. 4-4004

VESEL BOŽIČ

mnogo uspeha in sreče v letu 1970 ter mnogo dobre volje v podpori za naše glasilo "Slovenska Država". Združeni v delu za Slovenski vsenarodni cilj — SLOVENSKA DRŽAVA — pojdemo v novo leto! Pozdravlja vse znance in prijatelje širom sveta:

Mirko Geratič

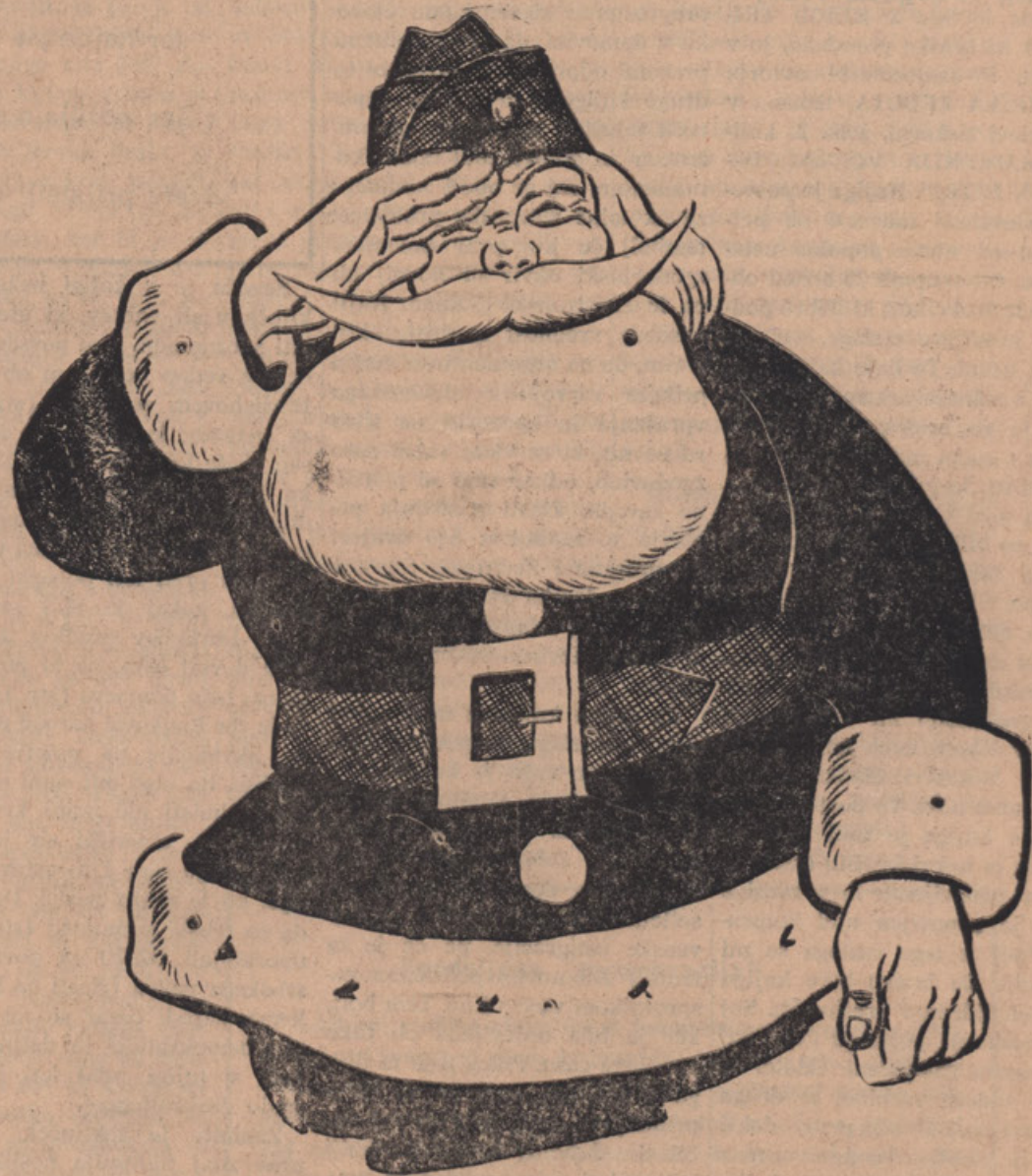
2737 W. 16th St.

Chicago, Ill. 60608

mi družbenimi vprašanji, je po posredovanju odbora društva duhovnikov svoje skofije pristal, da so sprejel stališče posebne komisije, ki bo preučila zadevo, četudi so zahtevala, da prekliče svojo prepoved take metode poučevanja. —fs

Bulletin Evropske zveze izgnancev objavlja v septembrski številki poročilo iz Splita, da je redna nagrada za politične umore emigrantov, ki jih naračuje UDBA, določena na 20 milijonov dinarjev. Vendar ni vsem ubijalcem usojeno, da bi v miru uživali svojo nagrado. Če postane njihova dejavnost preveč očitna, si UDBA ne pomišlja in tudi nje same likvidira.

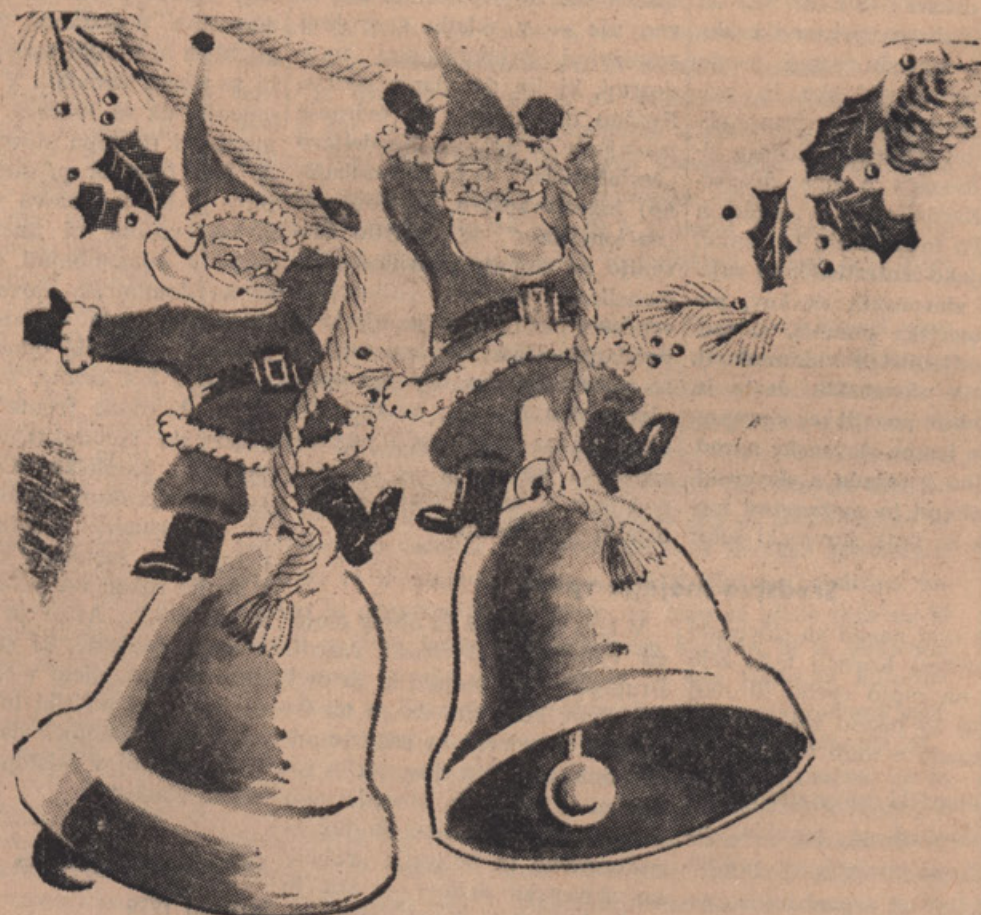
Federalistična zveza evropske etnične skupnosti protestira v Beogradu. Letošnji kongres Federalistične zveze evropske etnične skupnosti (U.F.C.E.), ki je zasedal v Colmaru, Franciji, je sprejel resolucijo, v kateri se zavzema za albansko manjšino v Jugoslaviji in za tiste, ki so bili zaprti po albanskih demonstracijah (obsojenih je bilo 36 protestnikov). Albanski organizaciji „Svobodna Albanija“ ter „Zveza Kosovcev“ sta poslali protestne brzojavke predsedniku ZDA in Francije, predsedniku vlade Velike Britanije ter tajniku Organizacije združenih narodov.

VSEM KLIENTOM IN SLOVENCEM V TORONTU IN
KANADI VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO 1970V vseh zadevah zavarovanja: požar — življensko zavarovanje
zavarovanje avtomobilov — pohištva se Vam priporoča

SLOVENSKA ZAVAROVALNA AGENCIJA

Tony ZAGORC Insurance

382 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ontario

Telefonirajte:
921-0212, zvečer do 10h: 537-7594

Vesele Božič in uspešno 1970

želi vsem svojim cenjenim strankam

"Slovenija" Meat and Delicatessen

2409 Dundas St. W. LE. 5-8946

Importiramo pristno slovensko bučno olje
jeterno pasteto, več vrst rib in Radensko in Rogaško slatino.Pristne kranjske klobase dobite v Torontu edine
pri nas, kakor tudi domače šunke, itd.

Se še nadalje priporoča J. Zalar.

SLOVENSKA GLASBENA ŠOLA

Lastnik: MATIJA LEBAR

želi blagoslovljene božične praznike in uspeha polno
novo leto 1970 vsem Slovencem, posebno pa še
študentom in njihovim staršem

1 WILLINGDON BLVD., Toronto 18 Tel.: 239-4253
Res.: 241-2552

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
in SREČNO NOVO LETO želi
ZDRAVNICA

DR. GLORIA S. BRATINA

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
in SREČNO NOVO LETO
želi vsem Slovencem

TONY AMBROŽIČ

Vesele Božič in uspešno 1970.
VSEM PRIJATELJEM in ZNANCEM

PLATNAR BROS.

PLUMBING & HEATING CONTRACTORS LTD

Metro licence No. 176

20 Doddington Dr. Toronto 18
Tel. 255-6019 255-6406

ALBION GLASS CO. LTD.

1770 Albion Rd. Rexdale 749-2777

SLOVENSKA STEKLARNA
ŽELI VSEM STRANKAM IN ZNANCEM

Vesel Božič in uspešno novo leto

Lastnik: Frank Vlahovič

V duhu te najveselejše dobe sem
zadovoljen, da Vam lahko izročim, kakor
tudi Vaši družini naša dobronamerna in
prisrčna voščila za

ZADOVOLJEN BOŽIČ

in veselo ter uspešno,

MIRNO IN POLNO NAPREDKA**POLNO NOVO LETO.**

STEPHEN B. ROMAN
Chairman of the Board

DENISON MINES LIMITED
TORONTO, CANADA

Vesel Božič in srečno
1970 želi

edina slovenska restavracija
in taverna

TIROLER

(pod Bloorom)
na 1115 Bay St., Toronto
Imamo
Dining lounge licence under the
liquor licence act.
Postrežemo vam tudi z izbranimi
vini iz Slovenije.

Vesele Božič in uspešno 1970.
želita vsem svojim prijateljem in
znancem,

Viktor in Pavla Trček

Res.: 86 Fern Ave., Toronto 3, Ont.
Bus: 115 Roncesvalles Ave. Tel. LE. 5-1894

Vesel Božič in zadovoljno 1970 želi

WORLD TRAVEL SERVICE LTD.

258 College St., Toronto, Ont. 922-4161

Vesele Božič in uspešno 1970.
želi
SLOVENCEM

EUROPA TRAVEL SERVICE

759 East 185th Street, Cleveland 19, Ohio
Office IV-6-3773 — Res. EV. 1-4985
Jerome A. Brentar, manager
Tel. 486-6324

Vesele Božič in uspešno 1970.
želi

EXPRESS TRAVEL SERVICE

601 Superior Bldg. Cleveland, Ohio, 44114
For best in travel
Joseph Suhadolnik 261-781-8282

European tours — Hawaiian Caribbean cruises
Since 1923
Vesele božične praznike in srečno novo leto želi
August Kollander, owner-manager of
August Kollander Travel Bureau, Inc.
Airline and Steamship Ticket Office
589 East 185th Street
Cleveland, Ohio, 44119
Tel. 531-1082 — 431-4148

Vesele Božične praznike
in srečno novo leto vam želi

ANTON'S MEAT MARKET

ANTON BAVDEK

PRVA SLOVENSKA MESARIJA V TORONTU

Imamo vedno sveže meso, okusno prekajeno meso, krvavice in klobase. Posebnosti: "nadevani
želodci". Če pripravljate gostije, bankete ali slinco, se priporočamo.

Na zalogi bučno olje in Radenska slatina.

Dostavljamo na dom brezplačno. Po zelo ugodnih cenah vam napolnimo hladilnike.

633 VAUGHAN RD. na vogalu Oakwooda TEL. 783-0423 in 783-0312

Mesarija in klobasičarna

DERMASTJA

želi VSEM ODJEMALCEM in ROJAKOM

VESEL BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO

— Na razpolago imamo vse vrste svežega in doma prekaj-
nega mesa, kranjske klobase, vse vrste domačih salam, šunk
itd. Dobite tudi bučno olje, kislo zelje, repo, radensko slatino
itd. — Dostavlja brezplačno. — Trgovina z živili! Prostor
za parkiranje! — Se priporogamo! Sprejemamo naročila iz
cele Kanade in pošiljamo C.O.D.

192-194 Augusta Ave., Toronto 2B, Ont.
366-2165

Blagoslovljene Božične praznike in
srečno novo leto želi

SLOVENSKA HRANILNICA in POSOJILNICA

Janeza E. Kreka,

Ki je edini zavod vseh Slovencev v Torontu in okolici. Na hranilne vloge plačuje višje obresti kot banke in daje osebna in hipotečna posojila (mortgage) pod ugodnejšimi pogoji kot drugi denarni zavodi in finančne družbe.

Slovenska hranilnica in posojilnica zavaruje na lastne stroške hranilne vloge, osebna in hipotečna posojila (mortgage) za slučaj smrti. Posluje v lastni hiši na 646 Euclid Avenue, blizu slovenske cerkve, pet dni v tednu.

Uradne ure: Nedelja od 10—12h; torek, četrtek, petek od 10—1h in od 5—8h. V soboto odprto od 10—3h. Zaprto: ponedeljek in sredo ves dan.

V SKUPNOSTI IN ZAJEMNOSTI JE MOČ!

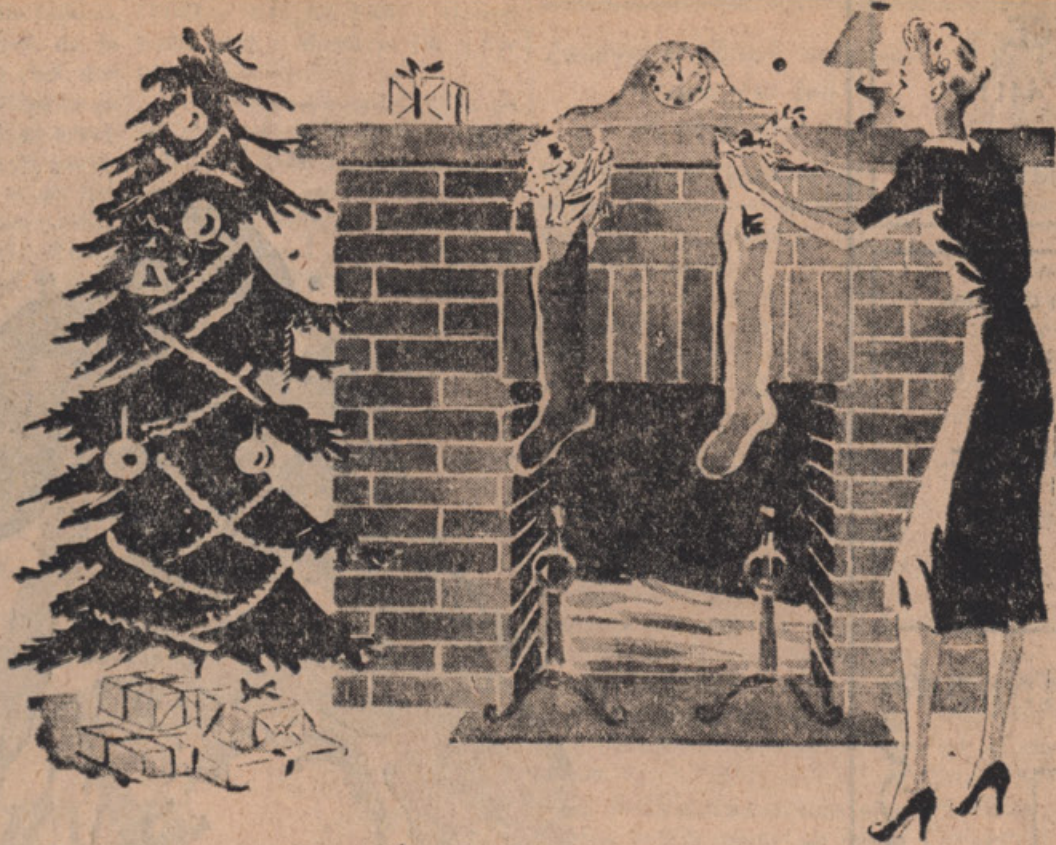
SLOVENSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA

646 EUCLID AVENUE, TORONTO 4, ONTARIO
Telefon: 532-4746

Pomožni urad: vsak petek zvečer (7—9 ure)

747 BROWN'S LINE, TORONTO 14, ONT.

(v sesterski hiši poleg cerkve)

Vesele praznike in srečno novo leto Vam želi

JOŽE POGAČAR Real Estate Broker

Member of Toronton Real Estate Board 1041 Avenue Rd., Suite 7, Toronto, Ont. 489-8331

Vesele praznike in srečno novo leto Vam želi slovensko smučišče

OLD SMOKEY, Kimberley, Ont.

Kimberley (519) 599-5433 Toronto office 489-8331

Vesele praznike in srečno novo leto

Vam želi slovenski

SELDON HOTEL CO. LTD.

Owen Sound, Ont.

Owen Sound 376-4050